Контрольный экземпляр

Массо а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дена • ЕРА, 24 МАЙ, 1984 ШУ. • № 62 (6946). Мах 3 кап.

ХІАРА ДЕННА ОВСАРЕ КЪАХЬЕГА!

Социалистически ялы декъашхой

ХЬНАР АЙДЕННА КЪАХЬЕГ

Шера цхьа эзар метр буруь а тохаш, ма ветта сихагІа сизкхинера хьалхьа хІара тІехьа тІаІарагтта къовсам лоттабу Малгобекски бурун тохара балхий управлене бурунхьатераша. Шоай бурунатерашта [illegible] оарцагІаьдад цар партилетига дагахьагІча шера тІаьйна дехкараш хьалд хьалха кхочашдара. Даха вІашагІехьбаьккхе къахьегаш социалистически ялы, бизза хайда ийбу балха хаза оборудовани, шерра белхлоша массе йоаржаяй алье хьалхаллаттарий опыт динагІдала балха мегадаш, тоалай къахьегамах производственни дисциплина. Цунга хьежа башхадина къахьегама теладаш дехк укх шера УБР бурундаттарашь. Ер шу доладенча дала хІаьхилехьа вечакхьалкхен плалал совгІа цар тохад 1300 метр гарта буруь.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума рашенешта хьалхахьа отдаль дехкараш тІехкхоачаш а, къахьегама овсаре начахьалкхен хьалагІа дархІачул 16,3 процент лакхъай дар. Буруь тохара коммерчески сухала задани 116,7 процент кхочаш а ль, хІара сиха [illegible] бетта тохаш дола буруь 189 метрага дІакхоачадаьд цар. [illegible] 162 метр шера дачча. Буруь тІехара дІабода дика задел дохбарах укх шера начахьалкхена кхоадьд 97 эзар сом. ТІа-тІа шоай производствени хьокхамаш дІахо а тоалдеш къахьегаш ба укх укх деношка.

Буруь тохара балхий управлене бригадашта юкъе лыркача, социалистически ялье хьадха а латташ, хІалллехьа буруь тохара укх бетта план кхоачашаьтай буровой начальникаш Йоххалое Гурдин, Газаев Іаьла, Газаев ІиІса, кхыбараш керте лаьттара лаьстама чемпиораш [illegible].

•

«ІАЬРЖА ДОШУВ» ДЕГІАУХ

Къахьегама овсаре алан 2,6 процент тІехкхоачашаьлай «Октябрьнефть» НГДУ меньдаьттараша. Эр шу доладалча дена валадда совгІа дар дьамхаьд лийс эзар тонна гарта мехкдаьтта. Цох дукхагІдар къахьегама овсаре дехкъара чотагІа а долаш. Дукхаьл дІабахача бать бетта задонна совгІа цар мальхаьл лышкъай 345 эзар сом мах бола тоьхарел продукци.

Буруьш сетгарала лесте а лакха хьейнар цхьа скважина мера йоаццашехьа, шоай торонех кхетамка лайда яйбар бахьан доллаш мехкдьаьтгахоша дегІа кхувл хьадоккхаш дола «Іаьржа дошув». Керттерча дакъе къахьлеве скважинех бизза пайда лийбар да из.

Социалистически ялье хадденна хьалха а латташ, мошш укх шера тІаьйна дехкараш тІелкхоачашдеш я Ервандин Кашк Бадасанович Хашелов Петр Ивановичь керте латтача производствени коллективаш.

ДИАЗЗА ХЬОКХАРГЬЯ

Шиъ ханнальсе ца йоьташи буц хьакха, ма мотта цох дукхагІа доакъар кийчде лерхІаш ба Грозненски района «60 лет Октября» яхача совхоза къахьегамхой.

Хьекха езача хана рапс хьекха а яьхкхи, хІана шоай низаш тІадерзадьад цар люцерна чуэцара. Из хьокхаш шишша норма а чу белгальнаыв йоакха балха опыт йолаш вола механизатор Малачиев Керам.

Диазза хьакха лерхІ люцерна. Хьекха доаллаче а цун кхай тІа хий тоха бола болкхой. ДогІана хьисапе из детташ пхи агрегат я. Къахьегама овсарле лакха йолаш болх бу механизаторашта Хусейсе Ширване, Вараев Хьусейна, кхьдбараш.

Л. САШИН.

«Чечингалосбоеш х е з» яхача объединение белхалошта юкъе дагагІчарех лоархІаш я «Солнечный» совхоз. Хоттал ве белхаш хана уле а цхьа шу дІадахайтаца цу боахаша къахьегамхоша начаркхьалкхенга бахьандераш доххара хьаш дика тІехкхоачаш ца ел.

Иштта, дІадаххача шера хаттгІано чІоагІа дукханн ьхале а дар хаттуа бахьар ялалагІа дохка дахІорйй 1000 тонн долаш начахьалкхенга 14142 тонн бахьдахараш доххна. 515 эзар сом пайда баьб боахаша. Из чалам баьхкІача совхоза белхашта СССР плодоовощное Министерстви профсоюзе ЦК-е карера-кара уле Цхьа байрах сихьй.

Укх шера начахьалкхенга 10500 тонн бахьдахараш доххна дезйи ба совхоза къахьегамхой. Из дехкар толлаш кхоачашдара хоашта юкъе социалистически ялы а йоаххаль къахьегаш а массехк балхлой бригада. Къахьсте бехкха тераш тІабохйт цар дегІадаагІаш латтача белхашта доладе дола [illegible] белхаш агротехнически [illegible] къоалаш дІа ма дехкараш шоай ханнальса дилен чаххьдахара, овсарах кхаш хІана хьайбйтара, хан-хьаннальсе хай хьаара, кхы тІа [illegible] Іувея дара.

Бригадашта юкъе тІехкоегаш овсаре лакхагІа йолаш ба Я. Юнусова [illegible] бригадера Юкъера дехрІачча 130—140 процентага дІакхачаш шоай балха дерхаш кхоачашдаь цуй бригадерга бахкадна С. Матсамайлова, М. Муслимова, А. Налоева, Р. Исаева, А. Вахаева, К. Куриевас, Ж. Товсултанова, кхьдбарашта.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) хьалхалатачча бригадера бахалой Ж. Товсултанова бригадир Я. Юнусова, К. Куриева, А. Вахаева, Р. Исаева, А. Мамаева, Н. Муслимова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

• Хьайбашта—шортта доакъар

ДИКА ДІАДОЛАДАЬД...

Ше къаьстта мехотряд я укх шера М. Горьки цІерагІча совхозе доакъараш Іалашдеш, лакха говзал йола механизатор Коригов Султан бригадир а волаш. ДиълагІа ди да доакъараш Іалашдеча отрядо шиъ болх дІаболабаь. Доахая латтача ферме рапса сенаж дІайоллаш ба механизатораш.

Конвейерах дІабода доакъар кийчдерий болх. Ялаташ чуашача комбайнаца рапс хьокхаш ва Гандалоев Султан. Хьокхаш касарех Іоъола по рапс. Шин дийнаьа маьлхе нала лоасара хІачул тІехьагІа из вІашкабоаш ба трактористаш къахьегама ветеран Фаргиев Вилави Цокиев Макшарипи.

ТІакха болх бе йолалу погрузчикаш. Уж лелаеш ба механизатораш Варахоев ІийсаІ Додов Мальмадгирай. Цар хьалдева моца доакъар машинаш тІа дІамийсдеш ва Богатырев Осман. Цхьаннена тІехьа шолагІъар йолаш кхай тІара ферме дІаух цар етта лафелаш тІехьа йола трактораш, автомашинаш - самосвалаш.

Оалаш долчча тайпара, болх кхехкаш ба укхаза а. Ветеранаш ба укхаза болх бераш а бульдозер лелаеш вола Белхароев Исраил, цун сесаг, йоаккхагІйола бокхо Белхароева Фрида, кІоагчу Іочуенна сенаж Іотоlаеш вола тракторист Сердюков Павел Иванович, кхьдбараш. Йоакхо лый укхаза механизатораша технически понятьостая дара деша. Уж дехкараш кхоачашдеш ба отряда механики Корнгов Башир, слесарь Белхароев Мухьаьдин.

— Совхоза ферма дІалаьа сенаж дика хиннаяцар, — дувц Белхароев Исраила. — Сенаж кийчъяра баккхо технологех доагІача тайпара да леладар бахьан долаш ийсденнадар из. Укх шера из гІалат да хила доаргІа да тха. Хьальоккхашехьа Іочуедлдар совхав рапс. ХІаьна из оаха цхьан - шин дийнахьа йокъайолийт.

Сенаж дикагІа хиннйера монгъостах деш да цхьакхе а, хьалхарча шерашка сенаж алхха цхьан редсах вІаьйоллаш хиннача, укх шера ах рапси ах рожи долаш да оаха сенаж кийчъю моша доакъар. Эшшача боараме цох тух а кІезиг-дукха чу а тоаш дІайола оаха укх шера сенаж.

ЛоархІаме да сихагІа сенаж дІайоалара балхаш чаккхдалар а. ХІаьнлехьа ахнел совгІа бола кІоаг сенаж чуелла дІалхьаьйла дакъад тхо. Кхы шин дийнахьа болх бича хьаьбаьд барьба хьалхара кІоаг. ТІакха хьалкара дах бІаь тонн сенаж дІаелла доал тхо...

Цо цІераш йоах моша доакъар хьатІасоача дикагІа болх беча механизаторий. Царна юкъе ба трактористаш Бельтоев Іаьла, Барахоев Гена, шоферашк Коригов Баьъудин, Белхароев Исраила, кхьдбараш.

Доакъараш ІалашдечІа болх бераша дІелкъайца дІайха дая хІама кийчдеш кухни оттелай бригада. Ше къаьстта вагончик а цу гІулакха латтал. Гаьна дІабаха ца безаш шоаш болх беча моттиге бІайха кхача ба доакъараш Іалашдераша. Цо кхою цар балха хо.

Доккхий дехкараш да совхоза доакъараш кийчдеча бригада коллективе хьалхашка латтараш. КІезига дац кийчде долаш дола доакъар.

— Совхоза йоалаш йолча дика Іаьгаршала белга кхоачаш беш моша а гІозка а доакъараш Іалашде социалистически дехкараш тІаьйцад тха мехотрядо, — дувц Коригов Султана. — Уж кхоачашдаре хьанар кхо ца деш къахьега лаьрхІа а да тхо.

Къаьстта бокха лоархІам болаш да кийчдеш мел дола доакъараш ІаІ доахани жаа латтаргдолча моттигашка хургдолаш гІулакх вІашитІехьдаьккхар. Цу дешаш цІенхаштта йоакхо е - лаьрхІа да тхо укх шера.

Совхоза хорхІ - бархІ бІаь бежан латтача йоаккхача ферме алхк хьатІаена дІаоттаьь цхьа тонн йола ящар. ІаІ эггара халагІча хана кхо бола шин трактор а тела хьатІакхахьа дезаш дар укхаза гІоза доакъараш. Из бахьан долаш зерттІа доахан кхаба вІашитІехьдадар. ЦІоалагІа-даlе, техника а йохийра.

Цудухьа лаьрхІад совхоз кийчъеш йола эрдега йол доахана фермех на латтача отарашкен вІашкатеха дІоттаен лаьрхІа а лаьрхІа актІех ІаІ хьайбаш дуккфа бенфокхаяь бойча лахага дІададен. Цу гІулакха гІоьа дукхагІа транспорт ма, совдозачул кхачам не куле арахьара [illegible].

Из чІоагІа ийса да. ГІоза а моша а доакъараш алхки оаьача хана иштта дІаоттадича, ІаІ корта лазабеарбац, хьоалам кІезигагІа хургба. Цун совгІа совхоза доакъараш юстаре дукха моттигаш а кІезигагІа хургья.

Цу дерриге цІенхаштта уйла е а доакъараш Іалашдераштта лаьрхІа дика гІулакх диза чаккданккара аша ноккьостад де а дехкарийла ба М. Горьки цІерагІча совхоза кулгалхой.

...Дика дІадоладаьд совхозе доакъараш кийчдеш. Цхьатарра сихонца дІадолх сенаж дІайоалара балхаш. Типа дол укхазе мошех гІоьаш доакъараш Іалашдера белхаш дІахойдача хана а иштта толаше дІагІоргхьдараш совхоза юкъара хьайбашка баьха кхоачаьбеш доакъарий дерд йолаш монгрдаш вІашитІехьдаргхьдараш.

А. БАСИЕВ.

К. У. ЧЕРНЕНКОС Г.-Д. ГЕНШЕРЦА ЯЬ БЕСЕДА

22 мае КПСС ЦК Генеральни секретаре, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателе К. У. Черненкос тІаийцар визитаца вола Советски Союзе вола ФРГ федеральни канцлера заместитель, кхьча мехкашцарча гІулакхий федеральни министр Г.-Д. Геншер.

Беседе дакъа лаьцар КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатели хьалхара заместитела, СССР кхьча мехкашцарча гІулакхий министра А. А. Громыкос.

Беседа ена хана К. У. Черненкос бакъдир машар Іалашбара, сихдаь хьадена йоаттаргехьа юхасоаргъдаьр, ядерни катастрофа ца хилийтара тІаберзабий СССР къахь дукшалургбоацаш хилар. Цо уйла тІаьхкийтар тІеммаш кхерам цІенхаштта боккхагІа хилар хьадара, къаьстта а Малхбузен Европе, цу даьгье ФРГ территоре тІа а, юххьенцарча хІана тохаш йола керда американски ракеташ оттаьйчуа тІехьагІа. Цунца дувзадена белгалдаьккхар, нагахьа санна США-си НАТО-си дІахо а ядерни шираш совбохе, Советски Союзо цун цхьоагІонхошеи юха дукхала даха ужхамо дола гІулакхаш юха ца йоалаш чакхдоахаргхидар. ТІема совле шоайчул тІехйоалийтаргъаш цар. Цхьабакъда, тІема хяз дукхаьла оттабар — оаха бегь хоржам бац. Ядерни герзаш та цхьатарарча боккъонийна цхьатарарча кхерамалени принципашка хьежа тешаме доазув оттадарел уж кІезигдаран тІехьа я СССР.

Г.-Д. Геншера, ядерни герзех йола переговораш юха дІайолаьра тІа а хьехаш, цІакха а керданьяхар американски ракеташ Малхбузен Европе оттаярах долча деша хьакъехьара, хоаш ма дарра. Женевера переговораш юхьагІъаккхарга кхоачадаь, йоаххаш йола НАТО позици.

Цунах лаьда аьлар советски оагІоно, американски ракеташ оттаяро дукхаьденаш хьалхаша лааш переговораш яра, цудухьа уж дукхаденаш латташе а уж юха дІайолаьра деш дола тІахьежамаш цІенхаштта а лаьрхІа хьатІаеца йиш йолаш дац. ГуланхьадІар вІара да гор да, американски ракеташ дІахьарах Советски Союза доал совгІат хургдар аьнха хетар. На массане а, цу дакъе США а, Малхбузен Европа хІаьта а хьайтадега ма хеттара хургдар. Нагахьа санна американски ракеташ дІаьльача СССР-о юхадоаккхаргдар шаьдухьаьла чакхдаха лаьрхІа гІулакхаш. Наьъ хьабелхалургба ядерни герзаш кІезигдарах йола переговораш.

Дуъеи хадийъашта юкъера хьал уналецІна дара, ядерни кхерам дІабаккхара тІаерзаь гаьнна йоахача предложенеи комплекс хьалхаьякхай Советски Союзо, аьлар К. У. Черненкос. Цхьабакъда, уж вІалла я а йоалачох кхы ухтало Вашингтона, кхьиметтеж США диалога тІехьа я. ХІаьта а долле хІама эрсашта ца ларах сеца латт хьаш общественность кхьоза а гІерт. Ма дарра аьлча, долла хІама кийсса вона оагІорахьа да.

Дукхаьл Советски Союз а чулоацам болаш йолча диалога тІехьа латтар, практически барт вІаштІехьбаьккхара тІаерзань хьадда предложенеш хилар. Советски предложенеш США правительствана йоваш я. ВІашагІкхийттача Штаташта предложени ду СССР-о космоса милитаризаци ца йитарах йола переговораш дІайоле, ядерни герзашта деш дола дерргага тохамаш массанена а дехкарах йола переговораш Англе дакъа а доацаш юха дІайолае. США тІахьийхар оаха лаьттина кІал дечи ядерни лелхамашта доазув оттадарах дола 1974-чу 1976-чу шерашкара советско - американски договораш юхкера а, чоагІдара. Советски Союзо иштта тІагІорттадаь оттаду ядерни арбевалаш вІашка дІагъоаллах доза доли а.

Цу арригача предложенешта массаза а ак да американски оагІонгахьара. Кхы дешаш аьлча, барт вІаштІехьбалар доаш бац Вашингтоне. Дига кхы мел хараша дІахьохадаь дувц диалогах баргбоча пайда хьагъехьа, кхы тІакхеташ хІама дац.

ШІайца беседа еш волчун уйла тІаерзайр К. У. Черненкос ядерни ерриге шоай вІашл юкъарча оттнодашеша ядерни йом да хилийтара гІулакхаш кІайнадага а юхаш шоай лаькъай белгадара нормаш делахьа хьакъехьа Советски Союзо ентора предложенеш а хІаьна иштта. Европерен дунен тІарен хьал бокъонца унахІена дара, начахьалкхенхашта юкъера тешам чІоагІбара тІаерзальча СССР-ен цун цхьоагІонхойн кхьча йоакхачча коммунистически а.

Кхы мел дараш а чулуцаш дувзар Г.-Д. Геншера геращ кІелагагІа а доаш тІема низаш цхьатарарча боараме кийсдарах. Цо йоалхар Советски Союзацен кхьча социалистически мехкашцен тайп-тайпарча доакъонаш шиш оагІорахьера лелацу гІулакхаш дІахо дахьара догІадоаладари дов ФРГ-е правительствана.

К. У. Черненкос белгалдаьккхар, Московски договорон да дахчул тІехьагІа советско - малхбузенгермански бувзамашен цхьана леладеча гІулакхашеи СССР-ен ФРГ-ен халкъашта машара разрадаш шишар а оагІорахьара а естествени а вашалга хьахьежа хилар. Цун хаш бе беза. Советски Союзо лерхІачох, шиш мехкащ юкъе дерттІа, дика отношенеш хьалоеттаяре — хІаьта тхо цунна тІехьа а дашшина а оагІоральара дикалоІам хила беза, кхерамален хьашташ вІашш дархІа доагІача тайпара лоархІаш, хІана континенте ядерни тІема низаш вІашдухьала а дахха кхераме ирдена хьаи дІадаьккхара къахьега деза шиъна а оагІоно.

Беседа ена бар советски оагІонгахьара — КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А. М. Александров ФРГ-ере СССР посол В. С. Семенов, малхбузенгермански оагІонгахьара — ФРГ МИД-е статс-секретарь А. А. Майер-Ландрут, СССР-ере ФРГ посол Х.-Й. Кастль. ФРГ МИД-е политически департамента начальника заместитель Г. Брауниоль.

(ТАСС).

ДЕЛЕГАЦИ ХЬАКХАЧАР

КПСС ЦК-ен, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совета ехарах 23 мае официальни доттагІала визитаца Москве ехай Корея къахьегама парте Генеральни секретарь, КНДР Президент Ким Ир Сен керте вола Корейски Халкъа-Демократически Республика партийно-начахьалкхен делегаци.

Вокзале делегацена накъбала бар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель, СССР кхьча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Д. Ф. Устинов, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, КПСС ЦК секретарь К. В. Русаков, кхьбола официальни нах.

Вокзалера улувъаьнна мотоциклистий сийлахьа эскорт а болаш Кремлехьа йода автомашинай кортеж.

Кремле, Йоккхача Кремлевски дворецан хьалхашарча майдан тІа Ким Ир Сена, делегаце членашка ваг тІара моархал хетташ вар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко.

Кремле вІашагІкхеттар белгалдаьккхача бар вокъостий Н. А. Тихонов, М. С. Горбачев, А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, В. В. Кузнецов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков, кхьбола официальни нах.

(ТАСС).

ТАСС корреспондента хаттараша СССР оборона министра Советски Союза Маршала Д. Ф. Устинова тийнна

ОТВЕТАШ

Хаттар. Хоаш да, юкъерча гаьнало кхувса американски ракеташ Европе оттаяр бахьан долаш дунен халкъашта юкъера хьал теххаьга. Хьона хетачох, сенна белгалдаьннад из?

Ответ. Советски кулгалхоша ма хулийтадалар яхав, цкъа санна, дукхаза а дІаьыкар да хиннар. Юкъерча гаьнало кхувса американски ракеташ ФРГ-е, Англе, Итале дІаоттае йолалларна цІенхаштта чоалхале эттар Европера а дунен тІара а хьал. ДІахо е вІаштІехьа доацача яьлар ядерни герзашта доазув оттадарахи уж кІезагдарахи еш хинна переговораш. Р. Рейгана администраце ядерни герзаш сихдаь керда хьадара юкъеува дуне.

Ший ракеташ Европе дІаоттаяра паьтьа тІа яьнача США-с тІема лиций цхьатарра нийсбенна боарам тохабаьб, кхы тІа а ядерни тІема кхерам тІатессаб Советски Союзаш цун цхьоагІонхоштен. Вай из тераил ца де йиш йолаш дацар, хІаьта цу кхерамга хьежжа воай де доагІар а дир. Вай чакхдаьха гІулакхаш бахьан долаш ядерни герзий боарам юха нийсълуш боагІа, кхетадеш ма дарра, дукхагІа лахх а душ. ДукхагІа хинай вІаши объекташта тІахьожаь оагІоний ядерни боеголовкаш, геттара лоацъеннай ядерни тІема е хьалхагІе а лаьрхІа доагІаш нийсденнача ядерни хьал лодезар дара йола ха, начахьалкхенашта юкъера тешам бовбаьб.

Кхьча дешашца аьлча, юххьанца тохаш йола хІама тоха лаьрхІа йола американски ядерни ракеташ Европе кхачар бахьан долаш ядерни тІема кхерам дукхагІа хиннаб. ТІема авантюрай езаш болча оьзаьнаа дехьарчар лерхІ, «Першинг-2» яха ракеташ СССР-ен кхьча социалистически мехкий территоре тІарча объекташка кхачара кІезига хадаро США-на белгалдара совленаш Іадалгъертьа, аьлча. Цхьабакъда, уж кхераме харцаьданнена лоархІамаш да. СССР-ен цун цхьоагІонхоштен дукхаьла ядерни дов доладича, кхы ха ца йоаеш цу минутеи тохаргья юсаш юха хІама тохаргья ракеташ латтача территорена санна, иштта уж етта ахаш командаш теддача территорешта а. Цу гІулакха шеко хила езаш яц.

Американски ракеташ ФРГ-е, Англе, Итале оттаяр бахьан долаш цу мехкий кхерамзале чІоагІъеннай? Кхьча бесса — цар кхерамзале кІезигъеннай. Кхерам дукхагІа тІабессаб вІашагІкхийттача Штаташта шоашта а. Из доала хІама Вашингтона кулгалхошта дика хоаш да. Цхьабакъда, США территорена доагІача дакъа Советски Союзо де кийчдаьраш хьоаха ца деш дитача гІойленагІа хеш дарха. Царех дола бакъдар шоай халкъага дукха безам бац США кулгалхочий гІозараш. тІаьхха сов гуччаьне хургдар юкъерча гаьнало кхувса американски ракеташ Европе оттаярох Р. Рейгана администраце лелаю Советски Союзацарча конфронтаце политикох вІашагІкхийттача Штаташ вовзаш сенга кхоачаьа.

Советски Союзацара тІема совле лакхе гІертар пайдане дойтар хилара уйла е еш хьачайкъ американски политика уттаераш. Нийсбенача тІема низий боарамаш ядерни герзашта доазув оттадара хьалгъехье хьалхагІа вІаштІехьбаьна хиннача барт объекташка гІо ку хьабо хьалоттабарйи.

ТІема совле лакха гІертош цу Советски Союз, цхьабакъда, цу тайпара боггъо цхьаьнна е кхьча йоагІа аьлча хеташ а яц. СССР принципиально дукхаьла я тІема совле якхара тІаберзабьча наьбта. Цу хьакъехьа дагъа дІакхайкадаь Іийнабац советски кулгалхой. КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела вокъоста К. У. Черненкос КПСС ЦК февральски Пленуме белгал ма даккхара: «Вайна эшац тІема совле, воай лоІам кхычарна кхьбехка дага дац вай, цхьабакъда, нийс а белла дІаетта тІема низий боарам вай каргбайтаргбац». Из реальность теркалъе ца ларо, США дуненна доал де гІертаро ядерни тІема кхерам тІеха - тІехьа дукхагІа хиларгахьа кхуг.

Хаттар. Американски ракеташ ФРГ-е, Англе, Итале оттаяра юхадухьала хьалда дола фуд?

Ответ. Юхадухьала чакхдоахача гІулакхий чулоацам укх тайпара ба. Юхалькъевна, цу къахъехьа хьалхагІа дІаьлла ма хилара, мехка европейски дакъа тІа юкъерча гаьнало кхувса СС-20 яха ракеташ оттаяра 1982 шера марте Советски Союзо кхайкаьь хина оагІорахьара мораторий. Европера американски ракетно - ядерни потенциал дІахо йоаккхагІа хулаш хуле, цунга хьежжа дукхагІа хулийтаргья вай СССР европейски дакъе тІара СС-20 яха ракеташ.

ГДР-ен ЧССР-ен правительствашта дага а деъна, 1983 шера декабре дена социалистически содружества мехкий оборона Іалашъяра гІулакхаш воаца цхьоагІо йоалаш долий цу мехкий территорена тІа оттае йолаш йий геттара гаьна кхуваш йола советски оперативно - тактически ракеташ. ХІаьа цу тайпара ракеташ тІема дежурстве оттаяй, эттара хьалха американски ракеташ латтача районий оагІонгахьара тІабоагІача кхераме юха дукхьала низамо кхерам а оттабеш.

Юхадухьала гІулакхаш чакхдаьхад юкъерчах доаш США территоре хьакъехьа а. Совле якха гІертаьш йолча Р. Рейгана администраце догдах «Першинг-2» яха ракетий новкъостадца кхьчоа ракеташ 8—10 минут хІаллехьа Варшавски Договора мехкашкарча объекташкен маьршача городашкен кхачарга. Цхьабакъда, из иллюзорни совле я. Вай дукхагІа Іоадаьд США бердашта йистера ядерни ракеташ тІалатта хина кІалгІолла леле лодаш. Шоай характеристикашца — низага, нийса кхетарга, вІашагІкхийттача Штатий территоре тІарча объекташка кхачарга а тохаш лаьрхІача моттиге дІакхачё йоаккхача хана а — дикала форда тІарча советски ракеташ США-на а хулийт Европерча американски ракеташа вайнен вай цхьоагІонхоштен тІабалатча кийса бола кхерам.

Къаьстта баьгаьдаккха безам ба са, вай юхадухьала еттаргйола хІамаш США-си НАТО-си лелалеча гІулакхий дозаломашца богъоща нийсаьь хилар. Иштта из дергда вай дІахо а. ФРГ территоре тІа хІана дІахо Іоаеш латтача «Першинг-2» яхача ракетанта юхадухьала яха, вай, ГДР кулгалхошца дага а даьна, хьалхагІа оттаь хинарел совгІа кхы а оттаьй цун территоре тІа геттара гаьна кхувса советски оперативно - тактически ракеташ. Нагахьа санна дуненна доал де гІертача американски гІозараша юкъерча гаьнало кхувса Европера шоай ракеташ стратегически дараш тІехьа хьодола ядерни низамаш дІахо а Іоалеш хуле, кхы вай де хІама дисац, иззамо юхадухьала белхар мера.

Цу тайпара хьал вІаштІехьдаьккхина кхерамни лоархІ Советски Союзо. ДагагІча оагІорахьа хуьнза лаьна хьаьлургдаьнахь да хьал. Американски ракеташ Европе уттаелла соцалагрон хІанзалца дига оттаьраш аравахараш вай юхадухьала доахаш доаш гІулакхаш а дахаре дергдоачаче кхоачадергдацар. Уж а иштта юхадаха йиш хургьяр. Цо йиш хулийтаргъяр аьнна хет вайна Европерен дунен тІарен кхохкама боарам лакхбаь, дунен халкъашта юкъера кхерамоле чІоагІъе.

Хаттар. Хоаш ма дарра, США администраце хьалхадаккхаду, американски ракеташ дІахо а Европе уттае лаьрхІа ца хилар. Цу цхьаь хана хабараш дувц Вашингтоно хьалхагІе а оттаеш цхьаьнкьа тайпа условеш а йоацаш ядерни герзашта доазув оттадарах йола переговораш дІахо е ба кийча я, аьхаш. Фу аьлаш йиш я цу хьакъехьа?

Ответ. «ЦІенхаштта мистенски диалог» йоалара, хІаьта иштта «вІашш мерам йола согласенеш долаш шоай их ниъ бе кийча хилара» США-с деш дола тІахьежамаш — общественность тилаяра дувцаш дола дешаш дара кхы хІама дац из. Ма дарра аьлча, переговораш [illegible] дІайолаяра, цхьанна а тайпара кийча мегаш йоаца шоай условеш. Советски Союзо оттае гІерт США кулгалхой. Цар Европе ракеташ оттаьний, кхы тІа а кхерам тІетессаьб СССР-ен кун цхьоагІонхоштен. ХІана йоах: «Кхалдувла, барт вІашт[illegible] баккха [illegible]. Цу хиана [illegible] юха а юнца йоах, дІалахча опыто хьа ма хьожкара, хьалхагІа а цхьаьнна тайпа барт вІаштІехьбаккха лаьрхІа йоаца цоргъенна американски предложенеш. Из хетадо ниъ ба Вашингтоно стратегически герзий проблемашта къоастаяра лоацар а. Дукха ха йоаццаш аьлча пресс - конференце президента Рейгана хьахкайнадаьд. США-на геттара сагота вацаш да керда МБР «МХ» хьаелга сихдар — хІана аьлча, йоах, из тайпа ракета йоаш США ца хуле, переговорий истола юхь йоасІаргъяц Советски Союз. Барт вІаштІехьбаоккхарга бола ниъ ба из? Цу тайпарча. Хьаца тІа переговораш хила йиш йолаш яц.

(Хьалхадолаш 2-ча оагІ тІа).

Партийни вахар: балха стиль

ТIАХЬОЖАМА КIАЛХАРБАЬЛЧА...

Парте шийн XXVI съезден дул тIехьагIарча пленумашкен чIоагIа хьадийхад партийни, пачхьалкхен, къахьегама дисциплина мичча тайпара ль а телхаечарца лоаттабу къовсам чIоагIбелга. ХIаьта из лоацдача хана хампане хьисапе чакхбаьккха бита йиш йолаш болх а бац.

«Организованностах порядках дола дош вайна кертера, принципиальни да, — белгалдаьккхад КПСС ЦК февральски (1984 ш.) Пленуме новкъоста К. У. Черненкос, — цу хьакъехьа шиь дага хила йиш яц. МоллагIча тайпара гойта а талмастал гойтаро, бохктохкам ца хиларо общественна материальни зе даь Iац. Цар цIенхашта социальни, нравственни зе а ду. Из дика кхетадеш да вай, коммунисташ, миллионаш бола советски нах. ХIаьта хила ма доагIара а да парте къахьегама, производственни, плановн, пачхьалкхен дисциплина, социалистически законность чIоагIъяра тIадерзадаь чакхдоаха гIулакхаш дерригача халъо хьаллоацаш хилар».

Цу гIуланха лоархIам кхета а беш, парте хьалхашка оттадаьча социально - экономически декхарий масштабашна хьежжа берригача звеньяшкарча кадрай бехктохкам, эттера хьалха боахама, советски, партийни кулгалдеча кадрай бар, айбара тIагIертта къахьегаш я моттигера партийни организацеш.

Шеко йоацаш да, вай дукха-дуккхагIа йола кулгалду кадраш шоашта тIадехкача гIулакхах, хьалхашка латтача декхарех лоархIаеш хилар. Цунга хьежжа цар балла мах а бу, сий а ду. Бакъда, царна цхьана хIанз а нийслуш ба шоашта марарча гIулакхах пайда а ийбеш, общественна оене дола хIамаш леладеш, пачхьалкхе, кхыметтел, Iехаеш — очковтирательство делаеш, кхаш нийдеш, социалистически доалахьен тIакхувдаш бараш.

Алхха ухх тIеххьарча шерашна шоай балхах лоархIа ца беш хиларца цох, мукъабалийтаб ГПАП-5 директор А. Захаров, СМУ-8 начальник С. Тяпнев, ГПОГАТ директор И. Сапронови цун заместитель Г. Лубашеви, Грозный станце начальник А. Мартагов, «Терек» объединене кертера инженер Ю. Кулаков, «АвтоВАЗ техобслуживание» центра директор М. Дениев, № 1572 АТК начальник М. Айдамиров, кхыбараш.

Уж цу финалага кхачара бахьанашна хьежача гуш да уж шоай болх кIоарга бовзаш, принципиальность йолаш ца хиниилга, цкъаза гIулакх цIена дIахьош ца хиниилга.

ХIаьта нийслуш я иза а кIирчагIа йола моттигаш а. Цу тайпара дар, масала, ала доагIа (дIаяз хьалха хиначарех болча) Грозненски швейни производственни объединене генеральни директорах А. Бабаджанах, Грозненски горноконбината директорах В. Ахмадов, СПМК-661 начальниках В. Масаев, «Чечингсельстрой» УМС начальниках Л. Алаев, Грозненски № 2 йолча юкъерча школа директорах Т. Абрамов. Цар гIонача тайпара телхаьйа партийни пачхьалкхени дисциплина, шоашта болча аьттон дукха балха гIулакххах пайда ийбеш хиниаб. ХIаьта царех цхьабараш бехктохкаме эзаб, партера дIабахаб е цIенхашта партийни хьисапе бехктохкаме а оаш, балхара дIабахаб.

Харцоаьнараш, салаш ма хиллара, шоан метта оттабаб. ХIаьта а цунца дийза цхьа белгалда хIама белгалдаккха безам бар ca. Уж дерригa, хIана дац аьнна, дола гIулакхаш хьагучадаьхараш цар юххьанцара партийни организацеш яц, лаххе латта организаш оарцагIъьалча мара де доагIар даьдац. ХIаьта цар леладаь харц, оулаше гIулакхаш бларгадаинадац е ца хоаш хиниаб ала йиш йолаш бац царна цхьана болх беш хиина коммунисташ, бакъда, шоашта хIама гушаьа доалаш санна Iеш хиниаб. Цу тайпара дар нийслу коммунисташ вIаши доагIар хьадехаш, юххьдухьала дIа а отта, критикех, самокритикех еш боацача коллективашка, тIаьхха кулгалхочо хьаьул шийна дошо дар дара дола хьашн, партийни а кхача а тIаьхьама кIалара вола из. Наьмарг малахе оулам лоаттабеш хилац, из царна гу дукхагIча даьлье трибуна тIара къамаьл деш, телефонаца, секретарьца указанеш луш.

ТIаьккха партбюро е комитета заседане, коммунистий собране, хIаьта хIане болхлой собране а кулгалхочун отчетага ладугIар наггахьа мара деш хIама дац. Цар терманге хила деза кулгалхой балха тIаьхьакхаш лоаттабаь ца Iеш, царна гIо дара а из боккхача пайдане гIулакх хилар.

Хьаьдаргба вай лакхе хьоадаьь вола Л. Алаев. Грозненски мехкдаьтта институт дIадаьккха а гIулакххах ше во вийлаш вовца специалист хилар хьалха хьаьхьенча а вола из доал нара кхачача цу тохкамах чакхвала магенар цунна. Ше дера ахари баьцдале а харцдале а хьаллоцардолех дог цIена доацачех лахаца оагIув бехкаш хиначо цо законагIа ца доагIа гIулакхаш леладаьд, из бахьан парте Старопромысловски районо партера дIаваьккхав.

УМС парторганизаце шийн ханиахь юкатехи валаре цу ден тIа ца кхача тарлора из. ХIаьта цо дефицитни гIийдон материалаш йоагIача а ца йоагIача а дIаухийтилга, ца доагIа балхаш даьд яхаш отчеташ телилга, аьча ревизе уж а кхыдола а харц гIулакхаш хьагучадаьхалга ца хоаш хиниабац коллективе. тIаьккха партбюро секретарь Х. Вагапов хIаьта а.

Из иштта долашше а парте райкомо цунна характеристика а аьлча, цу дерригнех цхьа дош ца оалаш, алхха из дика белгалвоаккхаш яр язъль дIаяхьийтар.

Вай вахара нормаш моллагIча тайпара яь а телхаерий гIулакхашта принципиальни оценка кланза ярйоацилга хьагойт цу гIулакхо. Нагахьа санна либерализм лелаеш, кхоачамбоацараш лоаш хилча гIулакх гайна е ганза кхы а юхаматчахьа дала тарлу. ХIаьта цу дерригне хьаьнала къахьегача наьха хьинаре низ эцабу, нийсонах йола цар уйлаш йохаю.

Дукха ха йоацаш парте горкома бюрос ца доагIа гIулакхаш леладарах балхара дIаваьккхав «Грознефтегеофизика» треста управляющи В. Кучеренко. Парте Ленински райкомо учетни карточка тIа дIа а язъдш, строги выговор еннай цунна. Фу бахьан долаш?

Хьалха хиннача управляющe шин районе лаьттаi участкаш хиннай, треста саdIара зоне, мах луш. шиъ кхоккха моттига лаьрхIа цIеношаш леладаьд, цо аларах треста болхлошa управляюще йоIа фиктивни справкаш тиннай. Цул совгIа, низ дIа мел кхоачар даьд, шиi йоI болхлой категорецa дIа a язъль, парте чакхъяккха гIерташ, производстве из боах беш йоацаше а. ГIонача тайпара телхаеш хинна квартираш, машинаш дIа-юха скъара порадок. Цхьан дешаца аьлча, КПСС Уставацеи коммунистически нравственностацен тарлургдоаца уж гIулакхаш леладеш хиннав, хIаьта цо цIенхашта зо алиини еш хиннай треста коллективерча морально - психологически хьала. Цигара хIанз а тIехьа письмош ух тха адресагIа. хIаьта уж тохкаш а я парте горкомера комисси.

ХIанз хьалагаух В. Кучеренко цу треста цхьан подразделене кулгалхо хиина, хьинарен хьокхам луш волен общественник хиина ха. Шеко яц, из цу ден тIа кхачар эттара хьалха, цох шийх тийша хиина хиларех, хIаьта а дуккхадолчун тIехьа шийна бахи дIатIаяна бева парторганизаце а цунца болх бахьа коммунисташ а. ХIаьта цул оагIорахьара малагIча тIахьожамах лаьца дувца йиш я, нагахьа санна партиома секретарь Ю. Карнаухов ше балха гIулакхах шийна болча аьттон пайда ийбеш хиина хилча. Из а балхара дIаваьккха вийзар, хIаьта ерриге, хIана яц аьнна, треста партиома состав а ергальккха хиннай.

Даь таIазар цIенхашта дале а кийсен доагIаши даь да. Вай дIахо йодача хана а цу тайпара никъ лувцаргба парте дIадехараш терналдеш боаращца, моллагIча посте уж болх беш баде а. КПСС Уставо дIадехараш беррига коммунисташта цхьатарра бахиотохкаме да. Из дац ца луш хила еза партийни организацеш, В. И. Ленина аьхад: «Нагахьа санна вай догцIена а долаш болхлошарен ахархошкарен дисциплина хулга хьадехаш дале, вай воашара дIадоладала декхарийла да».

ХIаьта коммунист балха тIа санна быте а шойгара дима хьокхам гойташ хила везарах цIаьхха а хьоахадир КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаьхехьарча Совета Президиума Председатела новкъост К. У. Черненкос «Серп и Молот» ягача завода болхлошца вIашагIкхийтта къамаьл деш хиннача хана: «ЦК-с доагIар дирa хьадех талмаста болх бечарг ара, Законо оттабеча боаремал тIехбуллачарга, КПСС Устав телхадечаргара. Оаха цу хьакъехьа чIоагIа дIаьннад КПСС ЦК февральски Пленуме а. ЦIаьхха юхахьалхадаккха безам ба са: цу даьръе вай хьадехари принципиальности лаьгIлургйолаш яц цIаккха — е тахан, е кхоана, е дIахорча хана».

Из установка еррагача юххьанцарча партийни организацешта лаьрхIа я. Наха хьоахам теха, шийна нах тIехьабаха йиш яц догцIена ше кхо ца вешi общественна гIулакх деш волчун мара, парте член ар хIаьта а.

В. ЛАВРИНЕНКО,
парте Грозненски горкома партийни комиссин председатель.

Хlара дийнахьа хаьтта [illegible] Грозненски «Электроприбор» завода Грибеева Нина Петровна верте латтача [illegible] цеха коллектива. Уж [illegible] социалистически [illegible] цеха участка. Цу ахье хьалха лаьтт Н. Г. Вух верте латтача [illegible] участка коллектив. Цхьанна смена дIахьийтта цо шийн норма 125 — 130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хIаьлахьа цига бетта задани кхоачашъьй участка болхлой.

СУРТА ТIА: [illegible] участа [illegible].

И. ПЛИЕВА сурт.

Советаши вахари

МАССАЗАРЧА КОМИССЕЙ НОВКЪОСТАЛЦА

КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо а СССР Лаьхехьарча Совета сессе а доккхий а бехктохкаме а декхараш оттадаьд Советашта хьалхашка. «Эггара кертерча лоархIаме да укхаза, — белгалдаьккхад КПСС ЦК Пленумо, — Советий — СССР политически ларда, социализм хьаьлара низ болча терза гIулакхаш дIахо тоадар». Цу дешаша а тешал ду тахан Советашта хьалхашка латта декхараш доккхий а бехктохкаме а хилара. Советий лоархIам а боьзонаш а дIахо лакхлуш хилара. Тха районa Советаша массаза а шоай болх дIахьу КПСС XXVI съезда, цул тIехьагIа хиннача парте ЦК Пленумий, пачхьалкхен Iаьдала лаьххехьарча органа решенеш ларде а лувцаш.

Са дувца безам бар тха районни Совета сессеш кийтъяра а чакхъяхара а балха опытах, депутаташ цига лоаца даькъа доккхагIа хилийтарах. Алхха 1983 шера райоенрча Советаша 74 сесси хьай, цига дийца а дийца къоастадаьд районa вахара бе-беча оагIонех дола 293 дош. Йоакха моттиг дIалоац Советий белхаш дарча агропромышлении комплекса а мехка Кхачан программа кхоачашъяра а дешаша. Совхозаша, кхыча юрта боахама предприятеша хьуаньам лаьхбара тIехьа беча балха, бахача наьха цхай доалахьара боахамаш дегIадебаладаре тIахьожам лоаттабара тIадерзадаь 60 совгIа дош къоастадаьд сессеша.

Сессеш кийтъеча хана хьинаре даькъа лоац массазарча комиссеша, исполкоми членаша, депутаташа. Цхьацайолча исполкомаша халкъа боахама тайп - тайпарча доаьаьой специалисташ юкъе а кхувлаш вIашагIъехк комиссеш.

1983 шера 23 апреле хиначa сесое дийцар «СурхотIа бахача болхлой а гIуляххерча наьха а коврча бешаний боарам чIоагIбара» дош. Юрта боахама йолча массазарча комисса (председатель Б. Мушольгов) из дош сесое дувца оттадеча хана къоастадир «Маяк» ягача совхоза хинника тIа дIадаьъа участкаши йолаш ярош боарамга дийлача бе-бе хилар а, цул совгIа цига дIалорийна кхы 50 участок йолга а.

Хоадам болдаш къамаьл хилар договорагIа баха цIабаьхначарца а. Кара дIещит-дукха руаньа а долаш, баьх а ца беш, малараш мелаш бар уж. РОВД участкови инспектора тIадилар шин кIиргаIа уж массава а учете оттавелга а балха хьонабелга а. СурхотIарча Совета сессе решенеш кхоачашъяьй. Шийтта саг «Маяк» ягача совхозе а укупорочни изделей заводе а балха хьонавир.

Пхьалекъонгий - Юрта, Энажкъонгий - Юрта Советий юрта боахама йола массазарча комиссеш хьинаре болх беш я. Цар инициативагIа чакхдоал укхаза лаьтта оахилга, культураш дIаювлга, ялат чуэцилга, хьалхебаь хьуаньам лорабеш доаттабелга [illegible].

Цар гучадаьха кхоачамбоацараш цIенхашта дувц сессешка а исполкомий заседанешка а. Хьем ца беш ду уж дIадахара де мел дезар. Цу тайпарча практика айду моллагIа дош къоастадечара депутатий хьинар, Советий балхацара дикачун мах хоадаберал совгIа, ледарлонаш а критически кхетайийя къоастаю.

Райсовета сессешка къамаьлаш дир 25 депутата, цар 21 критически замечаний предложени белгалйир.

АТП адресагIа массехь критически замечани кхаьчаяр, цо болх дерттIа ца бар беьхан долаш заводе а фабрике а нах балха тIехьабусаш хилара хьакъехьа а. Иштта белхаш баьнна нах хашнахьа кIа ца бугаш гоабеш хиларах а. ТIаьккха исполкомо промышленностах, транспортах, бузамаш йолча массазарча комиссена тIадиллар цу дешага хьожилга, цул тIехьагIа 1983 шера 17 мае дийцар «АТП балача наха деча автотранспортни гIулакхах дола дош». Из дош дувца оттадича даькъа лоаццаш яр халкъа тIахьожама комитет.

КIезига бIаргалдоахаш дацар общественни моттигашкара а наьха коашкара а санитарни хьал ледара хилар. Райисполкома заданегIа из гIулакх шоай сессешка дувца отталир (Назрановски, Iаьли-Юрта, Энажкъонгий - Юрта, Долакха - Юрта, кхыча) сельсоветаша. Хержархоша шоашта тIадаькха наказаш кхоачаш а деш, депутаташа йоагIаш йола критики йир торговле а общественни кхачан а предприятей балха.

Социалистически доалахье лорайра, правопорядок лоарчагIа ца лалийтара тIехьа, кхевзабараша порядок телхаярца, алкоголизмаца, тунелдствана лоаттабеча къовсама хьакъехьа депутаташа ль критически замечаней тервал а яь, райисполкомо белгалйир РОВД, районо, предприятей кулгалхошa, комиссена кхоачашъе еза хьадда йола мероприятеш.

Депутатапа 120 совгIа предложени елар, критически замечани а йир бахача наха ду медицински торговлен гIулакх тоадара, юрташка санитарни цхьалхо хилийтара, Юрта боахама производстве эффективность лакхъяра, къахьегама дисциплина чIоагIъяра, социалистически доалахье лорайра хьакъехьа.

Депутатий предложенеши замечанеши ларде лувцаш балхаш вIашIтIехьдаьхад халкъа депутатий Назрановски городскойи Долакха - Юрта, Энажкъонгий - Юрта, Iаьли-Юрта, Пхьалекъонгий - Юрта, ТIой-Юрта юртийн Советаша.

Шерьяьй ЖIайрахьара трикотажни фабрика филиал, Iаьли - Юрта радиоаппаратурагIа ремонт яра йола точка хьайийлаай, Наьсар-Кертера бени тоальй, лерттIадаьинад бахача наха хин-даннахьа газ кхуьйлга, Долла-къай - Юртарча школе а Красная, Советская ягача улицашка гIолла а газ чуйиллай, хьоалчагI - той деча эца гIулакхаш ду цех хьайийллай ТIой - Юрта, юххьанцара школа хьалъьй СурхотIа.

Депутаташа телача предложенеша, еча критика гIо ду балха дикали шун эффективности лакхъяра, пачхьалкхен планаши тIаийца социалистически декхараши кхоачашдара къахьегамхой саргIбоахаш Советаша а цар исполкомаша а беча балха. Цудухьа дIадахача шера пачхьалкхен планех а тIаийцача декхарех а дика лоархIабир районера къахьегамхой.

Цунца цхьана, сессешка депутаташа телаш йола предложенеш а еш йола критически замечанеш а кхоачашъяра тIехьа районa исполкомаша, райисполкома отдело, предприятеша, организацеша, учреждениеша беш бола болх «Халкъа депутата статусах долча СССР Законон» «Нохч-ГIалгIай АССР районни, городской, юртий, поселкови Советех долча Законон» ма яххара ба.

Районни, городской, юртий исполкомий балха практикаца кхоачам болаш дац отделий заведующеша, предприятей, учрежденей, организацей кулгалхоша еча отчетана ладугIилга а, цу хьакъехьа депутатий собранешка ховм белга а. депутатий замечанеши предложенеши кхоачаш ца яьйя кулгалхоинта даьр хьагойталга. Ледара лел депутатий предложенеш кхоачашъь хилар наха юкъе дIахаьийтар, цу гIулакха кIезига пайда ю сессех, депутаташ харжархоца вIашагIбеттабаларах.

ТIеххьарча хана шоай болх тоабаьб массазарча комиссеша, лаьхбенаб боахама, социально - культурни дегIакхувлара даьнъера цар лоархIам. Уж аьнна районa предприятей, учрежденей, организацей болх динагIа бовза. Депутатий комиссеша хьалхагIа а Iома а дуй къоастаду Совета сессешка, исполкомий заседанешка дувца оттадеш дола дешаш.

Исполкомий балха практике лоархIаме моттиг дIалоац депутатски группай а постий болх эргабаьнка тоабара гIулакхо а. Районе вIашагIъеллай 67 депутатски группаш 43 депутатски пости. Царна юкъевоагIа районни, городской, юртий Советий 408 депутат. Цар болх лел депутатски группашкхи депутатски постехи йолча Положенега хьежжа.

Тоъал дика гIулакхаш нарагIдийнад Нохч - ГIалгIай АССР Лаьхехьарча Совета депутат Дзаурова Долатхан верте латтача «Октябрa 40 шу» ягача совхоза 3-ча шурий фермерча депутатски поста, депутат Аушев верте а латташ «Улув цхьаьнха а тIехьаусар воалаш» ягача денакагIа къахьегаш йолча фермерча поста. Цар девиш бакъдаьд: ферма массаза а республикански Сийлен уга тIа я.

Къахьегама коллективашца а бахача нахаца а айхха бувзам доаттабеш болх беш я Долакха-Юрта Совета депутатски группаши посташи. Укхазарча депутатски активо [illegible] болх бу 11-ча пхилетка планаши заданеши кхоачашъяра нах саргIбоахаш.

ГIулакх довзаш а цIенхашта а шийн болх дIахьош я СурхотIара депутат М. В. Измайлов верте латта торговни точнишка хьожаш йола депутатски пост. Цо дина болх беш хилар бахьан долаш дикка тоабеннаб тийай болх, кийдархой Iехабарах, советски торговле боькъонаш телхарах дола лоткъамаш хьалда лаьгIденнад.

Яьча статистически отчетий анализо хьагойт халкъа тешам беннараш шоашта харжархоша тIадилла наказаш кхоачашдара йоаько еш хилар.

Даьча 203 наказах 127 кхоачашдаьд, хIаьта 20 кIоаа кхоачашдеш да.

Харжархой наказаш кхоачам а деш ухх созыва цхьа шерен ах шерен хьалхьд хьайбаш леладерашта дола цIа, совхоза болхлошта лаьрхIа дить цIа, ТIой-Юрта «Хозтовары» яха тина, бени, генерий фу чакхдоха завод, городской котельни, кирпичаш еча завода школагIа аргIа, асфальт йиллай 34 км наькъа, 40 км йIаьха газопровод а 1000 фусаме газ а йиллай, хьалдеш латт хIаране 175 квартира йола шин цIа, 250 менге-моттиг хургIола больничи комплекс, кхыйола объекташ.

Харжархой наказаш кхоачашдара тIехьа дика болх бу Энажкъонгий - Юртарча Совето. Юрта йиллай 3300 метр йIаьха газопровод.

ТIаьхьонаш дика гучаь я депутатски запрос. Уж наьха терхам тIаозара деш да. Уж Совета терхам кхоачамбоацараш тIа тIаберзабе, цу деша общественность саргIъьлиятa еш ма йий.

Iаьли - Юрта Совета депутато запрос йир юрта санитарни цхьалхо е еаш хиларах. Цу хьакъехьа йоагIаш йола решени а яь, хьадда йола мероприятеш белгалйир. АргIанарча сессе депутаташа дIайовзийтаргъь хина запрос а, цу хьакъехьа даь балхаш а.

Ялдарерча Совета депутатий М. Хашагульговий, С. Варахоевий запросагIа совхоза-техникум Ленина улица тоае йолаелар. Практике хьахокхачох дукхагIа болча хадисо херкарашта депутатски запрос е шоай боьхо йолга, из мишта е еза, цуй бахьан фу хилча из е йоагIа хец, цу йолкхача боькьонах пайда эцад шоай депутатски декхар кхоачашдеча. Масала, ожалш ЖIайрахьарча, Барсукински, Наьсар - Кертерча Советашa цхьанна а депутатски запрос [illegible].

Цунца цхьана, цхьацдайолча Советашка харцахкой наказаш кхоачашдара балхаш боагIача боаране лелац, кхоачам болаш пайда эцад массазарча комиссей, депутатски постий, группай, общественни организацей торонех, бахача наьха гIо-новкъосталах. Районни юртийн Советий исполкомаша харжардой наказаш кхоачашдара лелаша хьакъехьа дами хоалаш дац бахача нахага.

В. КАЛАШНИКОВА,
халкъа депутатий Наьсарен районни Совета исполкома болхтохкаме секретарь.

«Вахлачун уйлаш»

ТIАЙЙЦА ДЕКХАР — НАХА ГIУЛАКХ ДАР

Дукха ха йоацаш «Сердало» газета оагIонашта [illegible] «Городой арабаьлелга» [illegible] яха статья. Дика хет [illegible] из йаьлга. Шай хинначе даь хIама да из. Дукха ха я аз автобуса тIа болх бу. ДуккагIа дахьа со дол № 5 йолча маршрутагIа. ХIара дайнаьна вIашагIдеттаху тха [illegible] контролерашца. Аха долаш, царна юкъа шоай гIулакх дикаш кхоачашдеш, пассажирашца эш-ядаш лелаш хии болга. Цхьабакъда, дерригa а доаду газета тIа йувцарна сона ма болчар.

Цхьа санна дукхазар а [illegible] контролераш автобуса салона чу дIачу а ца боалаш, путевой листа тIа отметки а еш дIаухаш моттигаш. Контролераш хьакъц билеташ долла а доацаш мелаш, автобусаш маршрутагIа а графикагIа а лелий, пассажирашка йолча абонементни талонашта гашена яц.

Контрольно - ревизионни служба дола кхоачамбоацараш дукхаш къамаьл хиннад ca цу службена тIобенача кулгалхошца. Хьоаргда тха, да декар диргда оазе, аьла мара, тахашица цар даь хIама дац.

Цхьаькха а белгалдаккха безам ба са. Го йиш я водительагIача нарогIа вича чухувсаш. Шай хинначе абонементни талонаш ца эцаш лесана саго дош хIама да из. Цхьабакъда, цу хIама сий доккхаш нагахь нарогIа Iечухувсачар а тха — водитель а. БилетагIа довгIар водителага дIадехнадер, хана, бакъе ец пассажир автобусаца дIа-са ваха. Иштта хIама нийслоча контролераш декхарийла ба билет доацаш волча пассажира гIод тоае. Цхьабакъда, тахашица из тоха моттиг-м кIезига я. ХIаьта дукхагIа деттаре баьныжа дор, хIама эшад, пассажирашта а IомалургIбор шоай заманьа абонементни талонаш цIа, [illegible] байна зьузза водителош а кхатетаргбор цу гIулакхо.

Городерча пассажирашки автотранспорта бу болх вай тоабе доахе дуьца доаза дукха да. Хьоаргда вай цхьаболча диспетчерски пунктaша маьшта болх бу. Царва тийшаме даь автобусий графикагIа лелоаргa.

Пассажирашта а водителашта а чIоагIа аьттув болаш яр Дзержинский улица тIа хинна диспетчерски пункт. Автобусага эшаша болча пассажирашта Iоза гIондаш дар сиведаш, газированный мий долаш автоматаш лоттар, хIама эца безам болчар, генацьа тинни, лареш яр. Тхона, водителошта а, аьттув болаш моттиг яр из. Смена хувца бахкача водителашта Iоза гIондаш лоттар, машина чу детта ций дор.

Дзержинский улицагIа хинна диспетчерски пункт хIанз Чернышевский улица тIа яьнай. Саг дIаотта моттиг йоацаш, готтача тургуира тIа латт из. ЗIамигача будка чу совгIа шиъ саг — автобусашка бола белхага къонаша воле диспетчери абонементни талонаш дIала еэри. Рейс кхоачашъьераш путево тIа отметка е дIатIаухаш водителашта схьбохол бакьтел хIа гIиртан балча пассажиршта кепа къоасалаш хул. НаьгагIа беза арабаьнна наха а дийнаьна серрарча болаш ба безаш водителашта а хаьынтарлаш ду из диспетчерски пункт ца йоагIа оттайра. Массанe а зийна тургда ухх тайпара сурт а. Iоовши а уьам, пассажирах отта йоагIа цхьа автобус. Цунна тIехьа йоагIа цу маршрутагIа йолаш йола цхьаькха. Из яьсса я. ХIаьвад ма латто? Автопаркашка хале йоагIача боарамагIа моченаш хьа ца ухийтар кхача а еш уж шура тIара хьача найлу цу тайпара хIама. Маршрутаршка автобусаш ца тоьаш хана, диспетчеракинтролераш декхарийла ба йолча машиниш хьожжа график а оттабь, цьатарра интервалаш а йолаш, автобусаш лелийтилга Iалашда. Из боах дукха бу диспетчера Р. Г. Бесимова. Из дакуряе йолча дийнахьа кIезига хул автобусаша хьовша патоги бола нах, цунга хьожжа автобусий водителашта а оттагIа да болх ба.

Шоай декхараш кхоачашдеш ба ала йиш яц Л. Вялиева, Г. Передерина санна болча диспетчерех. Лини тIа автобусаш тоьаш ца хилча, корда график а оттаь, вIашаIехьдехкаш цар йоагIаш йола интервал а йолаш, автобусаш лелийта.

Хоза доацаш сурт дар тхона дукха ха йоацаш Таманскин улица тIа йолча остановке бIаргадайнар. Дукха нах латтар № 11а йолча маршрутагIа йола автобус арга хьожаш. ТIеххьара ена хьаьттар № 58-28 ЦНИ йола «Икарус». Водитело маршрутни трафарет хьал а оттадаь, автобуса неIараш тьейийлар. Пассажирех хьаьйва автобус маьыкагIа яха хийчьа еар. Цу хана ода шоттена диспетчера машина тIара Iаьнкха водитель дIаверзар. Цьаьа ха юьнача гIоllе юхаеннача цо элар: «Автобус цхьайттавагIа на маршрутагIа гIоргьяц». Диспетчерца къуьсаш цхьа сатьат гарга хе а йозаь мара дIахаьхадар из автобус. ХIана гоабу шоай гIулакха бола арабаьнна наI ХIаьта водитела а мишта баргбе мишта дог доталь хилча цу дийнахьа бола? Диспетчерашки-контролерашки цхьаккха а дича хало йола яц и сохаш, шоала тIадиллача гIулакха согата боацаш. Цар белхага хьожаш эзараш нах летт.

Городской маршрутношка болх беш болча водителий кIезиг-дукха йоаккх оага а дек оаш. Аьлш, кIейзона эона, лоаччаай радиотерешна мест-васта хий чудетто долаш кулЦу гIулакха уйло яьц автотранспортни предприятей кулгалхошо. Наьза нагахь а лейзаш, вадреш бо а вэхь, пелош хул тхо цхьайхана хана. Цул совгIа, йойзана вана, тха а, водителош а, хьогIу. ХIаьта остановкo шоеа нфунна мала безам эттача дукхагIа хана боуна чура дар йий хул. Хала да-зьегI, моллагIча моттига отта ц, д, шоеа бешна е оттаь, цу тIа яздо: «Водителашта оргIа йоацаш лу шоеа».

Белктохкама а хале а гIулакх да пассажирашки автотранспорта тIа беш болга. Укхаза кIоарано тIаийца декхар — наха дика гIуланаш дeлга. Белза, дуьне беча, кхача гIулакха арабаьнна эзараш нах ба тхога хьожаш. Царна дезача тайпара гIуллакх дурга къахьегама дисциплина, культура лакха а йолаш, кIоарано шоай декхар дикка кхоачашдеш. Пассажирашки автотранспорта тIа болх ба беш хьаь хьоцар дуьса, наьна, кхуга цIена боацача [illegible]

Д. ЗАРУБИНОВ,
ГПАП-1 водитель.

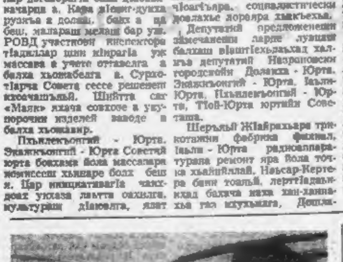

Кхо-дигь шу шера дац Назрановски АТП Арчаков Мусас водитель волаш болх бу. Цхьабакъда, цу зоацаш нагьа шийн болх бовзаш, [illegible] сас кулг тохаш лерттIа кулгайна Iувал дар.

Ер шу дIадахалача дош массеха бIаь километраш деу гера-скалочаш [illegible] [illegible]

СУРТА ТIА: дикайола водитель Арчаков Муса.

И. ПЛИЕВА сурт.

НАЬКЪАШ ТОАДЕРАШ

Вай республика дуккхача моттигашка я «Грознефть» ягача производственни объединене мехкдаьтта промыслаш, буруш а тохац «Iаьржа дошуви» газ йоалаш моттигаш тохаш йола производственни объекташ.

Кхетаде хала дац, царга хаьнахьа мехкдаьтта оборудовани, болхлой вахташ транспортникаш дIаккхочалар дика тоаделча наьгаех тайна долга.

Наькъаш дехкаши уж тоадара балхаш деща я объедененa чуйоагIа автомобильни наькъий управлени. Ше вIашагIъеллача ухк итт шера дукха да цунна карагIдаьлараш. Царех да 880 километрга кхоачаш нерда наькъаш, дукха километраш тоадераш.

Во дац дорожни гIулакхаш ухк шера а. Шера цар кхоачашде деза 2600 эзар сома маьха балхаш. ДIаьхача хьалхарча квартала деррига техникo-экономически хьокхамий план тIеххсачанг [illegible]. Из вIашIтIехьдаьхарах.

Ухх шера бIа тетта наькъа тоадара нерддарарча балхаш 790 эзар сома маьха кхоачашдад.

Из управлени вIашагIолла объединенена чуйоагIача хIара УБР-ех мехкдаьтта газаш йоалача управленешка ше-шийн наькъаш [illegible] нердаларaш дахарен цехаш яр лаьрхIа болх беш. Из бахьан бурувдеттаршта, эксплуатационникашта меттел транспортникашта а дукха халонаш хьалхашхо уттар, кертерча балхаш тIара уж службаш а йоахар.

ХIаьта, ше къаьстта служба а хинна дIаэттача гIоне эксплуатационникий кара я таханарча хано дIадехарашка хьежна йола наьгIа техника. Цу техникаца болх беш я 215 сагах латта болхлой отряд. Цунна верте латт шийн гIулакх дика довзаш вола коммунист Серов Георгий Васильевич. ХIара шера делаах управлени [illegible]. ХIаьз уж 25 саг [illegible].

— Наькъаш тоадераш массене а [illegible] КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаьхехьарча Совета Президиума Председатель ков, К. У. Черненкос «Серп и Молот» ягача московски металлургически заводе даь боккха чудовзам бола къамаьл. Къаьстта тха болхлой дегашка дийшад «Кадрови болхлой — моллагIча производства тIум хинна Iац. Из вай болхлой класса дегвондаль я. Цар хам бе, царех воттIоргоаца е йоагIа. Говзача къахьегамхой сий, шин бIаь шера бах из салаш болча динача балха сий лакха лоаттаде деза», — яха цу къамаьлацара дешаш, — аьлар производства ветерана, механика Козлов Дмитрий Павловича, цу къамаьлах ховргда партех пачхьалкхенон мел йоакхо ю мугIарерча болхлочуй, уж дешаш дагадехача дукхаьгетт вивза волча къахьегамхочун сурт-сибат.

Дукха ба из управлени вIашагIхиттача тIоне, боккха опыт йолча йола, производстве ден латт нах. Масала, тIема алха дехна техника товеча бригадий бригадир Лавровски Павел Григорьевич. Иштта, укхаза дукххача хана дега хьинаре къахьегаш хьабоагIа беза мухь кхульача автомашина водитель Алиев Мухади, бульдозерист Автурханов Iадзал-Вахид, наькъаш тоалер Прокопов Георгий, автогрейдерист Селиванов Николай, иштта кхыбараш.

КIезига яц управлене шоай дийча хьонхамашца кхасал гойта участкаш а. Иштта чарех лархIа еза наькъаш тоадара Старопромысловски участок. Цунна верте латт болх дика бовзаш вола коммунист Голбураев Iаьйса. МугIарера болхло волаш вера из управлене балха. Цул тIехьагIа заочно Махачкалера автодорожни техникум а яьккха ер тхелагIа шу да участка начальник волаш цо къахьега. Наьха къахьегам вIашаттIехьбаккха хоаш, вошача моттиге улув дIаотта кийча вола дика специалист а новкъост а ва Голбураев.

Во хьонхамаш дац Нилаев СаIида кулгалдеча участика. Из хержа управлене профсоюзни комитета председатель.

ДинагIчарех лаьрхIа [illegible] бригада, бригадир, [illegible] кулгалу коллектив.

А. ТИЩЕНКО.

ТАСС корреспондента хаттарашта СССР оборона министра Советски Союза Маршала Д. Ф. Устинова тийнна

ОТВЕТАШ

(ЧIистедоалар. Доладур 1-ча оагIо тIа).

Ядерни герзашта доазув оттадарах дола американски администраце шолха лоэзар вайна дайза дукха ха я. Дукха шераш хьалхагIа девз, цхьан оагIорахьара — договорашцей соглашенешцей култаш яьду, хIаьта вокха оагIорахьара — царна ратификаци елга юкъагIдоах. Юххера а, култаш яздаь уж долаш а да ихоачашде дезаш а дар, цхьабакъда, ма дарра аьлча, ВIашагIихийтта Штаташ шоаш шоашта тIайшача декарех мукъаьлннача тара я. Иззамор леладу цар лаьттанна кIал ядерни герза деча тохкамашта доазув оттадарах долча (1974 ш.), маьршача гIулакхашта ядерни лелхамаш дарах долча (1976 ш.), стратегически герзашта доазув оттадарах долча договорашта а — ОСВ-2 (1979 ш.). ОСВ-2 хьакъехьарча Договор тIа Советски Союзой США-си бакъдаьд царна юкъера боарам дукха лакхагIа - лохагIа боацаш цхьатарра хилар. Цу договора ратификаци елга юкъагIа а дьакха, харц пропаганда йолаьй «советски тIема совлен» хьакъехьа а «советски тIема ихерама» хьакъехьа а. Сендухьа деш да из? Новкъарле йоацаш сихдаь герзаш Iоадар, керд-керда герзаш, цу дакъе ядерни дараш а, хьадар духьа. Лакхе белгалдаьча договорашта ратификаци яро новкъарле ертьяр США администрацена из де.

Укх тIеххьарча хана американски администраце цхьаболча кулгалхоша укх тайпара салеленеш а ю — ядерни герзашта доазув оттадара хьакъехьа хьалхагIа Советски Союзаца даь дерриге договораш, йоах, лохаде деза. Цу хььярбаьннача, низий реальни соотношени теркалдье ца лоача а шантажен ихерам тIатувсарен наькъа тIа отта гIертача а дектелашта дагадохийтанах ларгдац, ядерни герзашта доазув оттадарах йола соглашенеш, нагахьа санна ший а мехка ихерамзлен хьашташ теркалдича. Советски Союзчул вIалла а кIезигагIа ВIашагIихийттача Штататашта ца эшага. Уж дIалхаро диине а гIо дергдац США ший ихерамзлена.

Вашингтона кулгалхой шоаш Iехабе а общественность тувлае а яIIац кердача ракетий е «США массе оагIув чулоаца ракеташта духьалара оборона» хьаяра кердача проектий новкъостанца ихерамаш тIатувсарен низ тIамхахьарен наькъаца СССР-га цхьан оагIорахьара кайолийтаргья, яхаш. Из ихоачашхургIоаца дагдоахилге я. ТIатувсаш ихерамаш а тIалоаттабеш низ а болаш вай переговораш ергьац. Цхьача дег тIара, цхьатаррарча бокъонегIа, конструктивни переговораш яра тIехьа я Советски Союз.

ХIаьта цу тайпарча переговорашта йола лард йоацаш я. Нагахьа санна США цу тайпарча наькъа тIа отта безам болаш яле, цо эттара хьалха дIабаккха беза европейски лаьттан тIа оттаь керда американски ракеташ бахьан долаш Европая дерригача дуненна ихерамаленна тIабесса ихерам, е сихдаь герзаш хьадара наькъаца, е переговораш а еш, Советски Союзага цхьан оагIорахьара герзаш дIададахийта лерхIарца шоашта тIема гIойленаш яха гIерташ йола уйлаш керта чура дIаяхоелеза.

Бундестаге СДПГ фракце председателаца Г.-И. Фогелаца беседа еш К. У. Черненкос аьлар: «ХьалхагIа хиннача хьал тIа юхадаханна дарг ца хилар саха белгалдоахилга доккхал дайта лаьрхIа вIалла а дац. Тха безам бац Европе дерригача дунеи тIем тIема ихерам дIахо дукхагIа хулаш дIабахийта. Кхьча доланашта аьлча, машар чIоагIбера гIулакха да оаха дувцар». ГIулакх ВIашагIихийттача Штаташка хьежаш латт. Мича хана а, США-с юкъерча гаьналга ихувса шиъ ракеташ Европе оттаярца ше хьахилийта дукъаленаш дIа ма яьххинге а, юха дIайолае йиш йолаш яр ядерни герзашта доазув оттадарах йола переговораш. СССР кийча я аллха мегаргIйолчен нийсхоеи лардаш тIа — цхьатаррарча бокъонийн цхьатаррарча ихерамзлени ларда тIа герзашта доазув оттадарен кIезигларен чакхдоахаргдолча реальни гIулакхий хьакъехьа барт вIаштIехьбаккха.

Хаттар. Советски нах раьза бац США администраце агрессивни, милитаристски политикаца. Цу цхьан хана маст - маста хаттар ду: кхы а ца дича даргдоацар фуд империалистически ихерам тIалаттача хьалашка Советски Союзей вай цхьоагIонхойи ихерамзле тешшаме Iалашъяре?

Ответ. Белгала бааь а долаш, маст - маста ду цу тайпара хаттар. Бакъда Вашингтона агрессивни, милитаристски политика Советски Союза, вай доттагIашта, машар безача ерригача пачхьалкхенашта халкъашта цIенхашта ихерам хилар а. Кхетадеш да, американски империализма лидераш шоай условеш Советски Союза уттае, вайца — вешта дунен тIарча машар безаш йолча ерригача пачхьалкхенашца а — халкъий кхелаш шоай хьашт долчча тайпара дIа-яха ягIа, дунеина доал де шоашта бокъо елча санна, низа позицера къамаьл де гIертара а советски нах чIоагIа раьза боацаш болга. Кхетабеш йола урокаш историе чухь ... ца хилча санна лел уж.

Дунеина доал де гIертача американски гIоазарголга бола лара хоам — дунен моллагIча тIема итогаш. Империализма ударни низаш — германски фашизми японски милитаризми — эша а дах советски халкъо ьккха дерригдунен - исторически нотало социализмаца къувсаш дола исторически йоаш мичча бесса гIийрта а тIема низаца къовсталгIертилга дикалза ца доалаш ше ма дарреи юкъагIа дусаргдолаш гIулакх хилара дола доккха тешал.

Тахан социализмана духьале ... «Крестови поход» вIашагIтехкаш баракта цхьа хIана могаде мегарда: цу тайпара лайрхIараш хьалхагIа миштта чакхдоалаш дергдолга.

ХIана, дунен халкъашта юкъерча арена низий соотношени социализмана пайдана йола оагIорахьа. Кхы юкъа а дастаргIоаш, хувцадела хьалашка, вIалангIа а хьтув бац империализма ший классовни лерхIараш тIема средствашца ихоачашде.

Цу наькъа тIа цуна йола дIайосинхалургIоаца дукъале — СССР йоккха экономически потенциалы бозабудургг боаца обороний низаш, советски общество моацкъо санна кхотаенна хилар, Коммунистически партей халкъа йоаргIоаца цхьоагIо.

Халкъий машарен ихерамзлени тешаме чIоагIаде — социалистически пачхьалкхений содружество, Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача мехкий эскарий вежарашха йола тIема барт - цхьоагIо. Империализма цхьанна а тIема авантюрана вай мелденна моттиг нийслургьац. «Кхы хьен боацаш беихам хургба, — белгалдаьнхар новкъоста К. У. Черненкос Москве «Серп и молот» яхача металлургически завода болхлошца вIашагIихийттача, — моллагIча агрессора».

Коммунистически парте советски нах тIаьхьех вай мехка экономики чIоагIъяр духьа тIагIертталн лаьрхIар чакхдаккхарая болх бара. Советски нах дика хов: США агрессивни низаш юхатохар, вай Даьхени доттагIийн ихерамзле тешшаме Iалашъяр духьа вай массане а, хIаране а ший балха моттиге тIема постея тешамен бехктоккамен къахьегаиза, ший патриотически декхар сийленца ихоачашдаиза дергдоацийта. Дерригача советски халкъа юкъара къахьегам я а и, хург а а СССР экономически обороний низа лард.

Советски Союз — маьрша мохк. Цуи Геройшарча Нийзаша цIаьнха а цхьанцела а ихерам тIатийсабац. Кхьча ... халкъашта духьала цIаьнха а айдаьнац гер. Уж латт советски халкъа маьрша къахьегам лорабеш, социалистически мехкий халкъий хьаштаи лорадеш. Советски Геройшара Низаш хьал а хинна, да а да, хург а да машари ихерамзлен тешшаме лорааш. КПСС Централни Комитетой Советски правительствай дииза дарг мел доавар ду эскари флоти хIаьнарча эттара кардагIча герзацен тIема техникацен кийчъяра а СССР обороний низ хила боагIача боараме лоаттабера а.

Коммунистически парте декхар отталаьл вайна хьалханна: эскари флоти моллагIча агрессора хIалакьеш хIама тоха дали кийча хургдолаш лоаттале. Из декхар ихоачашде кийча да Советски Геройшара Низаш.

БРИГАДНИ ФОРМА: ОПЫТИ ПРОБЛЕМАШИ

ЧIОАГIЪЕННА ДIАЭТТАЙ

«Назрановский» совхоза № 5 йолча Муцольгов Iалауддина кулгалдеча бригаде верригаш а 22 механизатор мара вац. 1150 гектар нхаш леладу цар. Бакъда, барттайна йолча коллективо шу массаза дала дукхагIа хулийт производства тайп - тайпара йола продукцеш, лохбу цар мах, лакхьа динъл. ТIеххоачаш ду шоашта хьалхашка оттадаь плановни декхараш.

— Соахка оаха пачхьалкханга декхар дукха плановал соагIа кIа, шекара свеклаш, коартолаш, хьажкIаш, — дувц доккхал а деш бригадира. — Бакъда, дьар тхона кIезига хет. Кхы а цукха резерваш я тха юртбоахама культураш хьалхехьара пайда эцанза.

МалагIаш я уж? Керттера резерв лоархI бригаде хIара механизатора производительни къахьегам дегIабоалабар. ХIаьта укхазара хьадоагIаш да лаьтта дикагIа тоадар а, цу тIера хьадоахка алат дукхагIа хилийтар а, дIайийнача хIамаца говзалца хьежа хар а. Из шедар миштта хилийта - торо ду къахьегама прогрессивни форма, — соахка дешь оаха долелча подрядни хозрасчетон. Кхьиметтел, бригада шийна чухьа я хьас лаьрхIад тайп-тайпара культураш хьалхехергIола звеньяш. Уж дилла а кийча хул цхьане шоллагIчой вешаш дола новкъостал де, хIана аьлча, уж шеяраш а цхьан бригада чуйоагIаш я, цар шоашта хьалхашка оттадаь декхар хьунакъ дакха хилийтар ба.

Бригадни чубоагIача хIара болхлочун къахьегам бригада совето лоархI: цо байча балха коэффициентага хьажжа хIайг цуна алапи. Цу тайпарча балха методо кхы а дикагIа чIоагIъю мялхетии. Наха дика кхеталу хIарачун къахьегамга хьежжа шоашта алапи хургдолга. Цудухьа хIана механизатораца шоаш хьалех болх, дIабелча — дикагIа ихоачашбе гIерт из, кIезигагIа ха а йоаеш. ТIанкха царна тIахьожам лоаттабе безаш хилац, хIама аьлча, хIаране ше бу шийна тIахьожам. Берригаш а шоаш хьабу болх а шоаш цуна дIайохийта ха а лархIа хоаш ба. Цудухьа ихоамбе гIерт уж шедолчоа, продукцей дикал лох а ца еш. Къахьегама дикали лакха производительности — уж я болхлоаш хьадечун керттера белгалонаш.

ХIара бригада члено 180 сом аванс эц хIаьл, соадола алапи ахчанца а натураца а гурахьа яздарга цар, бахаш даь йисте баьча — ялаташ чуйна даьча. Бакъда, хIанзелъ а ха йиш йолаш да из мел хургда. Планал тIехчуйнача ялатий 10 процента чотагIа бригадага соахка 170 центнер коартолаш кхаьчар, цул соагIа, хIара бригада члено ший цIагIа чудихьар 17—25 центнер кIа, хIаьта укх шера кхы а дукхагIа хилийта лаьрхIад чуэцаш дола ялат.

Ялат дIадуъ лаьтта 467 гектар да. Соахка хIара гектара тIара 30 центнер мукх 29 центнер кIаь дааккхар оаха, ялан 18 центнер йолаш.

— Укх шера а кIезигагIа хургдац оаха чуэца ялат, — йоах бригадира. — Цу хьакъехьа оаха дика къахьегад. Гурахьа оахаш долча лаьтташ тIа хIара гектара тIа 500 килограмм юкалаш удобрени йиллай, цул соагIа, ялат дIадуъча хана, ялатах а тIеха, 80 килограмм юкалаш хIара гектара тIа нитроаммофос йиллай. ХIаьта Iай РУМ-а гIоаца, хIара гектара 200 килограмм аммиачни селитра а хуш, кхьабар оаха тхоай дIайийна ялаташ.

ЧIоагIа лоархIам болаш да ялаташ дIадуъшдола лаьтташ тIоадал йолаш хилар. Цудухьа бIаьстан юкъе хоза деноаш айттача хана махкаш доах оаха ялаташ дIайийнача кхашта. Оасарца къовсам лоаттабу молхаш еттарца.

Тахан механизатораша шоаш дIайийнача культураша Iуьнаш дола хена, лиццаш уж гурахьа чуэца езалга. Цудухьа хIанзехь а ремонт а яь, кийчъяь Iоттаьй цар гурахьа шоашта эзаргIола ерригача техника: хьакха дезачоа дьтта хьакхад, хуьйца ... лаш хийцай. Цхьан дешаца аьлча, гурахьа эшаргIола техника тахан кийча я. Из гIулакх дах механизатораш: Джандигов Бексолта, Бабахнев Хьажмурад, Оздоев Хьамзат, миштта кхьберагаш а.

Коартолаш дIаъоа лаьтта 50 гектар тарга да тха. Из леладер я вешарий Мерзоевгiар Сулейманен Муъмадеи механизировании звено. Цар лакха декхараш тIайийцад, — хIара гектара тIара 200 центнер яккха, аьнна, 40 центнер дукхагIа хул уж соахка вешарша хьачарел. 90 центнер хукхагIа а планах яха езачарел.

27—30 сантиметр кIоарга оахан дир вежараша Мерзоевгiар, хIара гектара тIа 10 тонн кхоа 5 центнер минерални удобрени а юлаш. БIаьстан юкъе махкаш а даьла, тIоадал дикагIа соцаргIолаш лаьттанца, шиа самалкаца 14 апрель хьахиладехь коартолаш дIайийна баьлар механизатораш. ХIара квадратни метр тIа алах-алх тув бер. 15—18 сантиметр мара юкъе йолаш, хIаьта нугIарашта юкъера йохкаш 70 сантиметр яр. ДIайийна коартолаш «Волжанин» яхача сортах я. Коартолашта гувнаш деча хана нитроаммофос яха молхаш техар лаьттана, хIара гектара тIа 50 центнер а тохаш.

Лера къовсам лоаттабу звеноса оасарашца а, лазарашца а, коартолашта зе дерача са доахнача хIамашца а. Коартолашта культивацаш хилахьар а гувнаш дар а — шедола балхаш — механизировании да бригаде.

Шекара свеклаш дIаюша дола лаьтташ 80 гектар я тха. Уж леладу Евлоева Амира механизировании звенос. Цу лаьттех 30 гектар хьайбашта юеш йола свеклаш дIаюни я.

Трактористаш болча Имагожев Ахьмад - Ваширен Джандигов Зелимханен шоай ... яхьйна йоацача агротехнически хана чакхдаьккхар хьалхегI а удобренеш теда тоадаь долча лаьтта свеклай кондиционни фу дIадер. ХIаьта оасар ца хилийтара цар техар коачаь йола «ТХА» яха гербицид. Таханарча дийнахьа механизаторий кхапи маххаш даьха а культиваци яь а да.

— Укх шера планах тхо декхаршйла да, — аьлар совхоза кеттерча агронома Бекмурзанев Къурейша, — хIара гектара тIара 230 центнер свеклаш яха. Бакъда, Евлоев Амира звенос доаш деннад уж шоаза дукхагIа яха. Цу хьакъехьа, ший деш кхоачашде, тIатьIIа къахьегаш а йоал.

ХьажкIаш делаер Муцольгов Алимбека звено я. 300 гектар лаьтта да из. Цунца Iуьнал деш ба из орден ... цIакеза тракторист Оздоев Хьамзат, цо лелаю «МТЗ-80» яха трактор, цул сагIа, звено членах Бабахиев Юнаси Бичиев Къурейши. цар а «ДТ-75» яха тракторащ. Хилда езача тайпара йиза техника хиларо подрядни звеноша торо ялу из культура индустриальни методагIа хьалхеe.

1-гIа май кхоттача хана звено йистеньлар лакхакондицони дола хьажкIий фу дIадийна. Из цар ши сорт: БЦ-6625-и «ССН-и» (200 гектар).

— ХIаэ хьалтIаьхначча хьажкIашта Iуьнал деш да тхо, — йоах звеньевой волча Муцольгов Алимбека. — Из гIулакх тха звено членашта дика хов, Iомаде ца дезаш. Дерригга де деза балхаш техника гIоаца ду оаха. Кхьиметтел, хьажкIаш чуэяр а кхабайнаца дергда оаха. ХIара гектара тIара 50 центнер фуальмахь хьажкIаш оахош чуэцаргья, аьнна, хет сона, хIаьта планах тха яха езараш 23 центнер мара яц.

Муцольгов Iалауддина бригада лелаю баьцадаарий плантаци. 50 гектар я из. Цунах 25 гектар помидораш дIаюши я, дIаходола лаьтта нарсаш, хох, укроп, кабачкаш, хоарсамаш, морковаш, миштта кхьийола культураш дIаюши да.

Бригада болхлой массе а долча кхашка чуйна болх беш ба. Массе а тайпара йола юртабоахама культураш дикагIа а дукхагIа а хилийта гIерт къахьегамхой. Iурра дена сарралца кхашка хул уж. Массе а йолча звеноша юкъе социалистически яхьаш латтаро а звеноша шоайла де дезаш дола гIо — новкъостал дIа-хьа деш хиларо а йиш хулийт кхашпара балхаш шоай хинхаьа а тIехдика а чакхдаха.

Даьча балхий итогаш массе а дийнахьа ю, уж хьахьокх бригада вирана тIа. Хьалхале лелаечар сийна арайоахаш «молния» яха лист я, пенгазет да. Цар тIа дувц ерригача бригада къахьегамхой толамаш.

Болх бар меттел, салоIаргIа а дика вIаштIехьдаьккха да бригаде. Чам болаш, мерза даар кийчду поваткъеп итт шу дахьна йолча бригада повара Джандигова Зайнапа. 20 шу гаргга ха я из ший вахар бригада коллективаца дийна. Механизаторашта дукха еза из, цар сийдеш «нана» аьле цIи йоах цуна. ХIаьта ший ханахьа дуаш долча чам болча даар беламегIа хулийт балха боахка нах. ОагIа хулийт цар къахьегам.

Коллективни подряд бригаде дIачIоагIденнад, из болх беш да.

Н. ГАГИЕВ.

ДОЗВОЛ ДЕХЬАРА

«ПОПЕШТИ» ЗИЗАШИ БАЬЦАДААРАШИ

Укхазе массала а шера керта цхьатара латт ха — бIаьсти. Массала а товеина бицаши зизаши — гвоздикаш, гортензеш, хризантемаш, фрезиш, цикламенаш, азалеш. Цу флора эIамигача пачхьенна гIаш гобоаккхаш хилча кхо да эшаргда. Вусаш хилча — цхьа хIама ца хилча даллане а даргдац: тIайовла хIамаш дукха езилга. Цхьа бахьан доацаш дац Бухареста гонахьа баха «Попешти» яхача тепличий боахама дукхагIа бола болхлой шоай дашшкара дена хьабоагIаш хаьс-бешамаши зизаши леладеш хилар, хIаьта миштта тахан а я укхаза болх беш дезала дукхха династеш — мар, сесаг, бераш...

Цхьан хIамина наьначоа тара ба цар къахьегам: кхьамо мара атта боацаш хIама юхе ца дуташ верригга дIатIаоэ хьо цо. Хоаха эIиргилг, янатигъа гинах «эIом» техача, тIаьргъоюкъе хувшаш йолча питательни куба чу дIадогI. Хьаьго дегI денача тIехьагIа ший массаза а хургIола моттиг кхоач цунга цхьан теплицера. Миштта лорадеш боча леладу хIарадар, хIаьта уж, дукха дале а кIезига дале а, шера 60 миллион хул. ХIаране ший я дегIалара оамал, климатически бехкалонаш, эша кхоча — помидораш а нарсаш а. кIошен керпен сийбаз, салат, хох, цикори, хIаьта из а грибаш шоеш йолаш да. Лоацца аьлча, де хIамаш къамарге хилчалца да... Хьала дале а, мех чIоагIа хоаду румынски столице бахача нахха шу кердача баьцадаарена Iай а бIаьстан юхье а, мел чам болаш хет уж москвичашта ленинградашта, предприяте ший продукци ихухьийтача Советски Союза кхьча городашта бахача наха.

— «Попешти» — «кийга кийна» хIаллара 162 гектар лаьтта да и, — яхаи, дувц предприяте директора Георге Ницс. — Нагахьа санна тхона йIоахал телаш йола турбаш цхьан мугIарагIа Iоехилче, мехка ерригача территорехь гобеиккал хургьяр уж (2200 километр соагIа). Кхетадеш да, автоматики спаре, цу боахаме доал де атта доацилга, шера 20 эзар тонн гаргга керда баьцадараш хьалкхедар ше долаш. ХIаьта, нагахьа санна, рассалаца беча балха тIа верттердареш хIама а сага култаш дале а, дукхха кхы тайпа балхаш машиний «буха» тIа дахад. Нийсача приборашa, шоашта еннача программага хьежжа, тIаьхьонаш а лоаттабеш, нийсъю теплицашкара температура, хIара культурана эшшача боараме хийн кхачеи. Механикеца яьй миштта, лаьтта а эдеш, смесаш кийчъяр, продукци харжар, ... санна долча халача балхий процессашта.

Iалаьмате дукха йIовхал дIаоэ предприяте, кулухьа энерги кхояра дешашта чIоагIа уйла тIайохийт коллективо. Кхетамца, дIайийнача хIамаша боаррамагIа дегI дара новкъарле ергIоацаш ду из. Масала, дукхьал теплицашка отталаьй пластинках аь термоэкранаш, баьцадаарашта шоай тайпара соляреш. ХIама дIаеиза аьсса уалаш моттиг бIаргагургьяц хьона укхаза — лаьттах хIара чIегилгах хьурмат деш пайда эц. шийгара доагIар дикза хьалуш болх бу цо, Георге Ницс ма алара.

БIаьстан юкъе къаьстта чIоагIа хоттеш хул сийрдацIа гвоздикаш, хIаьта предприяте йоаккха опыт я уж ихедара. ХIара шера 20 миллион гаргга эзза доххийт цо румынски столица торговни сете. ХIаьта бIаьстен эIамигача символана — маргаритана — цхьана «Попештегарча» ...

Геннадий АБАЛОВ, АПН корр.

Бухарест.

25 МАЕ АФРИКА МУКЪАЯЬККХА ДИ

Советско - конголезски цхьана леладеча гIулакхий символ а хинна дIаэттай Лакхара партийни школа — Конголезски къахьегама партена КПСС ЦК-ас дента совгIат. Соахка хьейиллалар из. Тахана болх беран салаIарал мел эшар долиш да дешара комплексе: сийрда цу дитореш, библиотека, наргIаза общежитеш, столовй, спортивни гIирсаш.

СУРТА ТIА: цхьан аудитори.

ТАСС фотохроника.

Ядерни тIом кийчбу

Окинава яхача японски гIайрен тIарча американски базашка США-ра хьакхухьаш я керда М-198 яха гаубицаш. Укхаза дIатаръяьй американски «сихха дIадоарнадеча низий» дивизи. США «вахара хьашташ лорадара» цо дIалоацаш йолча районо чулоац ерригга Къулба - Малхбоалера Азии Океане цхьа дакъеи. Окинаве миштта Iалаьмате дукха герзаш а вIашагIтехад «сихха дIадоарнадеча низашта».

Цу тайппара, герза кхы цхьаьнаха керти шига тIаяр башка теркалде дезаш а, ма децар аьнна хеталу, нагахьа санна цхьа хIама дециаре: М-198 яха гаубицаш ядерни снарядаш кхувса лаьрхIа я. США доктринана мегийт «доазув дола ядерни тIемаш», «ихерам юхатохаш дола ядерни гера деттилгеи». Кхетадеш да, дегIаухача мехкий регионашта а доагIаш из хилар. Окинавой дукхача кхьча хIамашен тешал ду, Вашингтон «ихоалагIча дунен» тIа цу тайпара тIемаш дарах герзаш деттарах практически кийчо еш хилара.

Хьашаргъя вай афро-азиатски регион. Цуна гонахьарча ерригача моттигашка США тIема базаш яда, цигара ядерни герз тIадола кемаши самолеташи цигарча моллагIча моттиге ихоачалургIолаш яха я уж. ХIаьта Сицилия яхача итальянски гIайрен тIа отталаьй ядерни боеголовкаш а латташ йола тиъамаш доахка ракеташ. хIаьта уж тIахьожалаьй Къулбаседен Африкан Къулба - Малхбузен Азен мехкашта. кхьча гIудакхашта а лаьрхIа уж хилар ше долаш.

Ядерни герзаш оттадаран ихоачаде деззача уж дIаккхочадергдолча средствашта плацдармаш хьаю регионашкахь ший доазонел чухьа. Омана ... Масира яхача гIайрен тIара базашка модернизацаш еш латт ха кIалгIола дела атомни лодкаш а ядерни бомбаши ракеташи дIаххаьхьа могаш йола «Б-52» яха стратегически бомбардировщикаш а тIанйре. Цу «Б-52» тIаннйра кийчъеш я Момбасера, Эмбакасера, Наньюкера кенийски аэродромаш. Момбасерча кенийски порте дIачувода моттиг кIоарг а шер а яьй цу чу авианосцаш чуйохалургIолаш. ХIаьта царех хIаране тIа я миштта ядерни тIом бергболаш кийчъяь самолеташ.

Лакхе цIераш мел яьха аэропорташ эза - йоккхий транспортни самолеташ а тIанйолургIолаш я. Цу тайппара, ядерни тIема ихоачам хIанэ цига тIаозанза бергбоацаш кхы хIама а дац. Цхьадолча хоамаша яхачох, цигарча цхьаццайолча моттигашка из хIанзло болаш бале а, 1961 ш. ноябре а тIехье ООН-о яьча решенегIа ядерни йоаца зона и аьнна хьахьийнача Африка территоре тIара шоай тIема кийчон гIулакхаш хIана ухх салаьте «ядерни доачаца» хьисапе хилар хьахьийжаду Вашингтоно. Из дипломатически гIулакхашта лаьрхIа деш да.

Континента къулбехьарча йиста тIарча расистски ЮАР-о США-на боиъо еннай герза моллагIа тайпаш уж леладулргдолча ерригача системашца цхьана Порт-Элизабетерча, Дурбанерча, Саймонстаунерча ший базех пайда эца. ХIаьта кхьчарех тийша хIама доацаш йолча Африка довзонашта гаргагIча моттигера территори къовсталья ядерни боеголовкаш а йоахкаш йола «Томагавк» яхача тиъамаш долча американски ракеташта тохкамеш дарея цул тIехьагIа боевой позицешка дIаоттаяраи.

Индийски океана юкъе Диего - Гарсия яхача гIайрен тIарча США тIема-фен тIемафорден базашца хIанзле а тIанйю «Б-52» яха самолеташ эттара доккхагIдола тIема кемаши. США-на шийна чухье деш къамаьлаш да форда йисте гIоалларча Азен Африкан мехкашта етталургIола ядерни ракеташ а ца оттаярах.

Къулба - Малхбоален Азера бераш сетем бийна ба США-с ядерни тIема ихоачам миштта Филиппинашка а бихьабIлаш моттигерча кепаца ... ра эскар. Цуи тIемаца я, цу хоамашка диллача, «Б-52» яха бомбардировщикаша ядерни герен. ХIаьта цул гIулакхашта къовстальй миллиард соагIа сагI ваха территера.

Филиппинашкара американски тIема - форда база — Субик-Бей-ерригга а США 7-гIча флота мугIагIа дIаеннай. Азиатски прессо беча хоамагIа, укхаза хина кIалхарчен къайлагIа даьттанна кIал йоахкачей силадашка ба итташ эзараш тонаш тIема ихоачам, цу дакъе ядерни герз леладе могараш а йолаш йолча 7-гIча флота бIаьш самолеташта а.

США тIема кулгалхоша цхьа санна дукхаза а дийцад Къулба - Малхбоален Азе миштта тихьамаш дола шоай ядерни ракеташ оттае шоаш дага хилярах.

ХIанз кхы а чIоагIагIа сахьоаьзара бахьан найсденнад Къулба - Малхбоален Азе мехкашта. США ший мара ерзаеш йоалл дукха ха йоацаш Австралех дIахийтта, массехк бIаь километр мара Индонези гаьна йоацаш яда Кокосови гIайренаш. Цига хIанзле а болх беш я Индийски океана тIагIолла патрульни наькъаш деш лелача американски самолеташта лаьрхIа промежуточни база.

Шоай территорехь ... США тIема базаш яхара раьза де гIерташ Азен Африкан цхьадолча кхьча мехкашта а чIоагIа низ тIалоаттабу Вашингтоно. Шеко яц, цу тайпарча хIара кердача базо цу континентерча пачхьалкхенашта кхы тIа а вулам дергдолгах, цар ихерамзлена тIехь-тIехьа дукхагIа ихерам тIатувсаргхиларах.

ХIаьта Вашингтона шийна чухьа хIанз США «вахара хьаштий» хьакъехьа дийца ца Iеш, «ихоалагIча дунен тIарча» «Iалаьмате йоаккхийча боргеоний» хьакъехьа а дувц. Кхетаде дезачох, цига дахача халкъий къаман хьашташ ца лархIа, хьаннагIчун ле а ядерни авантюрай объекти доаккъашхой хила царна ца лара хаи ца бе «боаргоэ» а хилар теркалдеш.

Юрий КУРИЦЫН, АПН политически обозреватель.

СРР. Тхьо ахь шу со-... Фундула ... ялтийн ... культурай ... институт ... лаьттен ... Лаккха укх ... шера ... кердача ... цIагIа сорт ... гибриди. Фундулера институт ... технологи ... лаьтташ луш а, СЭВ-а членаш долча ... техника ... институте. Румыни ... Одессер ... селекцине ... институтаца, Краснодарерчеи Бельцерчеи ...

СУРТА ТIА: ... фуно ... цхьан ...

Адмирерпресс — ТАСС сурт.

ЮХА А ВIАШАГIКХИЙТТАБ ДОТТАГIИЙ

РЕПОРТАЖ

Массава а ца хулача гайпара дегаш гIоздаьлла дар № 5 йолча Ново-Редантски школе укх деношка гулденна бераш. Хоза дувхар дийха «Братство» яхача интернациональни доттагIала клубере № 24 йолча бархI шера школерий кIаьнкаши йиIигаши наькъа бахка кийчбенна бар.

— КъулбаседаХIирий Пригородни райошера тхоай доттагIий болча дола тхо,— йоах КИД-а президента Инонсаева Зинас, — Кхо шу хьалха доттагIий тессад оаха № 2 йолча Октябрьски юкъерча школа кидовцашца, тхоай гIулакхаши толамаши дувцаш дIа-хьа каьхаташ кхуйхьийт оаха царца, вIаши хьоашалгIа ух тхо. Тахан хьийхад тхо цар хIанз традиционни а хиина дIайолаеннача вежарашка йолча автономни республикай — Нохч-ГIалгIайчени, КъулбаседаХIирийчени Черсий-Балкхаройчени —доттагIала фестивале. Тхоай доттагIашца дагадовла хIамаш долаш да тхо. Комсомола горкомо яьча решенегIа Серго Орджоникидзе цIи тиллай тха КИД-ах. Из сий долаш да!

«Братство» яхача КИД-а къахьегама гIулакхех дола рапорт» доалл хьалхашка латтача нийслагIча классерча Солсанова Заремай бе. Цу тIа дувц комсаш ихеча «Алханчуртский» совхоза даьча новкъостайлах, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранашта бераша шефство мишта делаю, саженцаш мел дIаегIай, тиша аьшк мел гулдаьй, къахьегаме шоашкара кхычарна масал гойтарех. ХIаьта уж кIеига а бац.

Пандар боалл Льянова Марежа бе. — Дукха йоккха йовцаш концертни программа кийчъяьй оаха тхоай доттагIашта: халхараш, иллеш, доттагIалах, машарах, кразеча бералах йола стихаш.

Юкхера а хьатIаэттар кенкъа доладала деза хи. Автобуса чура хьакоз сакъердаме иллй, цунгара дIадолалу боиъоцца дола доттагIал. Цул тIехьагIа доахих цхьаьнха, массанеха а дика довзаш дола «Массава а хилба мадхI» яха илли. Къаьстта чIоагIа аьаш да из тахан, империализм гаргага кхуьдаш йолча хана, хIана аьлча, дуне тIа машар доаттабара гIулакх хIаранега кхоачаш да — воккха вале а зIамига вале а... ДIахо ден Даьхенах. Сийлахь-боккхача Даймехка тIема хьлача шерашка шоай синош Iо а дехка вай мохк кIалхара баьккхарех дола иллеш, нийтта доккхача, тешамеча доттагIалах.

Иллешеи сакъердамои доацбир нийнъ, дIаккаьчар вежарий республике. Малхо сийрдадаьнкха да № 2 [redacted] Октябрьски юкъерча школа ков. Сийрда-цIе галстукаш хьерчача бераша сийлахьа коридор оттаяй ноаналарашкара денз здание дIачувоалча наIарга кхаччалца. Моаршала йиерза дешаш дек, бегаш бу, белаш ба. «Моршал доттагIий, доттагIий! аьлча, хьаьдоккха лозунг доалл хьалтема. Цхьан ашарагIа уж дешаш кхайкаду доттагIала дIайна хетальча торжественни линейке латтача школерча бераша. Комсомола Малгобекски горкома хьалхара секретарь Воков ГIапур верте волча Ново-Редантски делегацена накъабаьлхаб школа директори хьехархойн.

Цу хана хьатIаьххоач Черсий-Балкхарой АССР Нижнекурпски юкъерча школа делегаця. Юха а доттагIал тIехь дувцаш кулгаш, Iимерол, дег тIара доагIа дешаш — дола хIама боиъонца бола доттагIий вIашагIкхийттача хана хила ма доагIара дар.

— Моаршал хатта оттаяь торжественни линейка хьайийларг лоархI, — чIоагIа хьакхайкаду Октябрьски школа «Кхокха» яхача КИД-а президента Р. Абеевас. Цо хьайовзийт хьаьхка делегацеш, хьаьший — КъулбаседаХIирий АССР писателаш — А. И. Царукаев, З. А. Хостикоева, А. А. Кодзата, КПСС Пригородни райкома пропагандан агитацен отдела заведующи А. Н. Багаев.

Берригаш а школа актови зале дIачухьех. Хьаьшийн фусамдайи, кугIерагIа этта а ца болхаш, вIаши кулгаш а лийца болх хIанз бале дIачу. Дукха ха яр цу вIашагIкхетарга сатувсе!

Къаьга сийрдача, «Кхокха» яхача КИД-ерча бераша лидаьча плакаташка, хозъаь яр зал. Цар геттара дика аьшхай керттера тема — лоаця, цхьабакъда, вахара къаьстта лоархIаме дош — доккха лозунг — «Вай лаьттан тIарча бераш а — машар, доттагIал, ираз!»

Из девиз а йолаш дIадоладелар доттагIала фестивале дакъа лоацача школай — № № 1, 2 йолча Октябрьски, Ново-Редантерча, Нижнекурпски юкъерча школай — художественни самодеятельноста доккха концерт. Цига ден хIирий, гIалгIай, черсий, балкхарой иллеш, хувц-хувцаш халхараш ду, вежарашка йолча автономни республикай поэтий стихаш ех. Къаьстта доккха сакъердам бир № 2 йолча Октябрьски юкъерча школерча къонача халхархошта Оксанаси Рилорен НоаевгIар, Токаев Алана.

«Кхокха» яхача КИД-а кулгалхо Г. С. Калхдиашас дийцар шоай клуб хьаяра исторех, бераша доттагIал хьаца леладу, дIахайтер цар планаш миштай.

Къамаьл де дош лу Ново-Редантерча «Братство» яхача КИД-а кулгалхочо М. И. Цечоевна. Цо дийцар шоай КИД-ерча берий № 2 йолча Октябрьски юкъерча школа берашцара доттагIал мишта тоссаденад, таханарча вIашагIкхетарга цар мел чIоагIа сатийсад.

Дег тIара доагIача Iимерча дешашца доттагIала фестивале дакъа лоацарашка моаршал хаьттар КПСС Пригородни райкома пропагандан агитацен отдела заведующе А. Н. Багаева, № 2 йолча Октябрьски юкъерча школа директора У. А. Базрова, В. И. Ленина цIерагIча колхоза парткома секретара Ф. Савлаева, хьалха 20-ча школа директор хиннача Х. Г. Ханикаева, № 1 йолча Октябрьски юкъерча школа директора Р. Тедеева, Нижнекурпски юкъерча школа директора А. М. Татуева, поэташа А. И. Царукаева, А. Кодзате. ЦIейна кулгалдеча З. М. Гоошас къамаьл де дош лу Комсомола Малгобекски горкома хьалхарча секретара Г. Ш. Боковна — дукха ха хьалхагIа дена Октябрьски школа доттагIа волаш къаьоагIачоа. Цо дийцар мехкдаьттахой, города МагIалбика тIемей къахьегамех толамех, цига бахача 30 совгIача къамах болча накалий барт-цхьоагIонах. Октябрьски школерча бераша дехарех ГIапура йийшар Феникс яхача оалхазарах лаьрх шиъ стихотворени.

Цул тIехьагIа традици йолаш хьаенагIйш ма хилла ра — къахьегама гIулакхех дола рапорташ, совгIата тела сувенираш дIа-хьа ех.

ТIаккха Iодеш фестивале дакъа лоацараша Черсий-Балкхаройчен, Нохч-ГIалгIайчен, КъулбаседаХIирийчен берригача дешархошка даь кхайкарал. «Веза доттагIа! Нийсархо! — йоах цу тIа. — Ирса долча паргIатача мехка вах хьо. Вайна тIехь цIена сигале я, къаьга малх бе. ХIаьта а сатийна яц мехка: ракеташ Iоеш йоале США. Вайна, социализма мехкашта, кхерам тIа а тувсаш. Дагахьбалахь, нийсархо: хьо а хьа доттагIий а жоп дале дезаш ба лаьтташ тIара машар бахьан долаш. ВоккхагIчарца цхьана дIаккхьалаш дунен халкъашта юкъера машар, разрядна бахьан долаш, кхерамаle чIоагIъер духьа лоаттабеча къоамаш сийлахьа гIулакх. Дерригача дунен тIарча къахьегамхой, дерригача къаьмий бераша юкъера доттагIал чIоагIде.

ШерагIа боарлабе шоай [redacted] «Къонало хьагучадоах империализма бIеха гIуланташ» яхача кампанена юкъе дакъа лаца болх...»

Торжественни дакъа чакхдаьлачул тIехьагIа — юха а иллеш, халхараш, бегаш, белар...

З. СОЛТУКИЕВА.

АЛМАЗОВ Ильяс Абдулаевич

1984 шера 22 мае 85-ча шера чуъенача хана кхелхав 1925 шера денз КПСС член хинна, союзни лоархIама персональни пенсионер Алмазов Ильяс Абдулаевич.

И. А. Алмазов ваьв 1899 шера Нохч-ГIалгIай АССР Назрановски райова Барсуки яхача юрта. 1917 шера из шийн лоIамагIа юкъевода ЦIеча гвардена, хьинарс дакъа лаьцад КъулбаседаКавказе Советски Iаьдал оттадеча.

1921 шера дена И. А. Алмазова болх баьб г. Владикавказе Наркомпрода системе. ГIалгIай автономни областе тайп-тайпарча боахама гIуланкхаш тIа волаш. 1930—1935 шерашка дийнад городашка Ростов-на-Дону а Баку а хиннача промышленни академешка.

Дийша ваьлачул тIехьагIа цо къахьийтад «Грознефтеразведка» тресте кулгалдеча балхаш тIа а Казахски ССР мехкдаьтта промышленносте а. 1957—1958 шерашка хиннав Нохч-ГIалгIай АССР «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта доаккхача управлене буруь деттача конторa директора заместитель.

1958 шера Алмазов Ильяс Абдулаевич хержар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела, хIаьта 1971 шера пенсе ваххалца цу йоккхача посте къа а хьийтар.

И. А. Алмазов белгалвоелар балха тIаккхувш хиларца, творчески хьинар, партийни принципиальность хиларца, гIулакх кIоарга довзаш, вах лоархIаш а царна яшачун терко еш а хиларца.

Ильяс Абдулаевича чIоагIа сий дора партийни, советски, боахама активо, республика берригача къахьегамхоша. Ерригача постешка цо хьатойтар парте гIулакха ше мутIахьа хилар, тешаме гIулакх дора Даьхена, советски халкъа.

Ше беш бола бераме лагахьалкхен болх цо тамбоаш боккхача общественни балхаца. Из хийнав КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюро членал а, КПСС XXII а XXIII а съездий делегатал а, РСФСР Лакхехьарча Совета а НГIАССР Лакхехьарча Совета а депутатал а.

Даьхено лакха мах баьб И. А. Алмазова карагIаьнъярий, цунна еннай Ленина орден, Къахьегама Цеча Байрака цIи орден, медалаш. Цунна еннай «КПСС-е волаш 50 шу хилар» яха Знак. Из вар «СССР сийлен мехкдаьттахо».

Коммунистически парте а советски халкъа а тешаме воI — Алмазов Ильяс Абдулаевич вIаш па луш, даим тха дегашка ваьргва.

А. В. Власов, Х. Х. Беков, М. А. Керимов, В. И. Белозеров, В. Н. Дмитриенко, Д. Г. Заигаев, С. И. Кожуховский, Б. Г. Кодзоев, Г. Г. Олейников, Н. И. Семенов, Е. В. Тумсоев, С. З. Умалатова, З. А. Яндиева, А. Н. Воронин, П. Г. Кацоев, Г. Х. Эльмурзоев.

КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ МУЗЫКАЛЬНИ УЧИЛИЩА-ДIАККАЙКАДУ 1984—1985 ДЕШАРА ШЕРА НАХ ДIАЭЦАШ ХИЛАР

дийнахьарча отделене укх специальностех:

ФОРТЕПИАНО.

МЕРЗАШ ДОЛА ИНСТРУМЕНТАШ — чIондарг, альт, виолончель, контрабас.

Духовой инструменташ — тромбон, труба, валторна, гобой, кларнет, флейта, туба, ударни инструменташ, халкъа ударни инструменташ.

КЪАМАН ИНСТРУМЕНТАШ — дечиг-пандар, Iадхьокха-пандар, баян, домра, балалайка.

Хоровой дирижировани.

Илли алар.

Музыка теори.

Дешара ха 4 шу.

Училище кийчбу берий музыкальни общеобразовательни школашта лаьрхIа хьехархой, вокально-хоровой ансамблай оркестрай музыканташ-исполнителаши артисташи, музыкальни самодеятельноста кулгалхой.

Музыкальни училище деша дIаэц 14 шерагара 30 шерага кхаччалца ха йола нах (вокальни дирижерско-хоровой отделене — 19 шу даьнначул тIехьагIа), йиза юкъера йоаца а юкъера а образовани йолаш бола, деша дIаоттара йола экзаменаш толамца дIаенна бола нах.

Деша дIаэцара экзаменаш хургья 6 июле денз 20 июле кхаччалца:

а) специальностагIа;

б) сольфеджиоси музыка теори;

в) эрсий мотт (диктант), эрсий мотти литературей (дувцаш) йиза юкъера йоацача школа боараме;

г) эрсий мотти литературей (сочинени). СССР истори (дувцаш) юкъерча школа боараме.

Деша дIаэцар дехаш лун йола заявлени хьачуду директора цIерагIа цаI йолча формагIа 1 июле денз 5 июле кхаччалца.

Заявленеца хила деза:

1. Йиза юкъера йоаца школа чакхъяьккхарах дола тешал е аттестат зрелости (подлинник).

2. Укхацlена хиларах йола медицински справка (форма 286).

3. Къахьегама книжка тIара хьамийца выписка.

4. Диъ фотокарточка (3 x 4 боарам болаш).

Экзаменаш дIалучи дерригача предметех йола консультацеш хургья 25 июне денз 30 июне кхаччалца.

Деша дIайийцараш юкъерча основнех стипендица Iалашбу.

Цаккхетар хатта йиш я укх адресагIа: г. Грозный, ул. Терешковой, 2. Телефонаш: 3-36-67, 3-56-95.

Малив вайх бера хана денз пограничникех доза ииоккаш ца дешаш, хьанна йоазац гIоргвьнача пограничника Карацупай цIи? Малв Джульбарс саина дола цIи хеза жIали хилар ца дийзар?

МоллагIа ха йолаш вале а цхьаккха сагхуле тамаш я пограничникех, деалув лораденш болча нахах дош ца хеташ. Цу къоначал долаш болча нахка халем кхерамех гIулакх массаза а теркам тIаоваш да. Майрачех маьркарчех, вай довзоча тIаккхувлача моастагIчунца машар хургбоацаш болча царна хетаду керда киноленташ: «Дийна волаш караволаве деппад приказ», «Унзаре гIаттар».

Цхьайче дувц тешаме лорадеш долча вай паччахьалкхен къулбехьарча доазон тIа хIаьтта йоккхача шийн сесагаца венача къонача эпсаро застава дIаэцача хана ЦРУ-с вайта диверсант мишта нийсвеннa! «Мерза бутт» цхьа минот лха мара баланна боаш хиннаб застава кердача начальникан цун сесагаш диверсанта белха хиннай из.

А. Довженко цIерагIча киностуде даьккхад.

Ролаш ловзаю М. Путовкина, А. Аржиловски, К. Степанкова, А. Яковлевас.

ШоллагIа лента а кийтта пограничникашех ийлаь да. Фильмо дувц капитана Жильцова командех йолча вертолета экипажо цхьа тIема задани мишта кхочашъю, йоах режиссера В. Чеботарева. Кегарло йоалла моастагIа лаца тIехьабовлар, къахта мехкий агентура хьагучаlкхар, хатара кIал нийсбеннa рыбакаш кIалхара бахар — цу событешка гIолла дIахьокха гIийбтад тхо вай Даьхен форда довзоналла атта доаца гIулакх дIакхуьлаш болча советски пограничникий дикагIйола оамалаш.

«Мосфильм» яхача киностуде даьккхад.

Ролаш ловзаю Е. Киндинова, А. Галкина, Н. Дымченкос, кхычар.

Сеансаш дIаволалу: «Дийна волаш караволаве деппад приказ» яхачун — 9—13—17—21; «Унзаре гIаттар» яхачун — 11—15—19.

Дувла хьажа!

ТЕХНИКУМЕ ДЕША ДIАЭЦ

Грозненски нефтяной техникуме дIаккхайкаду 1984—1985 дешара шера деша нах дIаэцаш хилар дийнахьарчеи заочни отделенешка укх специальностех:

— скважинашта тохкамаш дара геофизически методаш (алхха дийнахьарча отделене);

— пайдане оахкалаш доахка моттигаш лахара а тахкара а геофизически методаш (алхха дийнахьарча отделене);

— мехкдаьттан газовни скважинашта эксплуатаци яр (дийнахьарча а заочни а отделенешка);

— цIи лаара духьлара техникех кхерамзлен (алхха дийнахьарча отделене);

— мехкдаьттан газовни скважинашка буруь тохар (дийнахьарчеи заочни отделенешка);

— мехкдаьтта промыслови хими (алхха дийнахьарча отделене).

Дийнахьарча отделенешка деша дIаэц юкъерча образоване школах бархIа итт класс чакхъяьккха нах. Заочни отделене деша дIаэц юкъерча образоване школа итт класс чакхъяьккха нах.

ДЕШАРА ХА ДИЙНАХЬАРЧА ОТДЕЛЕНЕ УКХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕХ:

— скважинашта тохкамаш дара геофизически методаш, пайдане оахкалаш доахка моттигаш лахара а тахкара а геофизически методаш, цIи лаара духьларча техникех кхерамзлен — 3 шу а 6 бутти;

— мехкдаьттан газовни скважинашта эксплуатаци яр — 3 шу а 10 бутти;

— мехкдаьттан газовни скважинашка буруь тохар — 3 шу а 10 бутти.

ЗАОЧНИ ОТДЕЛЕНЕ ДЕШАРА ХА:

10 класс чакхъяьккхарий — 3 шу.

Техникуме деша боагIараша заявленеш хьачуду:

а) дийнахьарча отделене — 1 июне денз 31 июле кхаччалца;

б) заочни отделене — 3 мае денз — 10 августа кхаччалца.

ДЕША ОТТАРАША ДIАЛУ ЭКЗАМЕНАШ:

а) дийнахьарча отделене — 1 августа денз 20 августа кхаччалца;

б) заочни отделене:

— 10 июне денз 20 июне кхаччалца — 1 период;

— 10 июле денз 20 июле кхаччалца — 2 период;

— 10 августа денз 20 августа кхаччалца — 3 период.

8 КЛАСС ЧАКХЪЯЬККХАРАША:

математика (дувцаш), эрсий меттах (диктант).

10 КЛАСС ЧАКХЪЯЬККХАРАША:

математика (дувцаш), литературахи эрсий метталенна деша дIаэц:

Экзаменаш йоацаш дийнахьарча а заочни а отделенешка деша дIаэц.

1. 8 класс чакхйоаккхаш хестора грамота (лист) еннараш е юкъера школа чакхйоаккхаш дошо е дото медаль еннараш, юкъера профессионально-технически училищаш чакхйоаккхача хана тIехдика дешара диплом деннараш, хIаьта итта юкъера школа чакхйоаккхача хана «Цхьадола предметаш Iомадеча хана къаьстта доккхий толамаш дахарах» яха хестора грамота еннараш, нагахьа санна цу предметех экзаменаш дIалла езаш яле.

2. Штаташка сокращени еш запасе вохийташ, укхацIено бахьан долаш а ха чакхъяьлча СССР Герзацарча Низий, СССР Пачхьалкхен кхерамзлен Комитета органашкара, СССР чурча гIулакхий органашкара мукъабоалийта эпсараш, прапорщикаш, мичманаш сверхсрочни гIулакх деш хиина бIухой (мукъабоалийтачул тIехьагIа шу цу дIадаьлалца).

3. Экзаменаш йоацаш хьаэц заявленеш хьаэца да чакхъяла диъ ди хьалха документаш хьачудала кхоаччъар дешарах долча документий конкурсагахьажна бархI шера е итт шера школа чакхйоаккхаш оценаш «4», «5» лаьтта бола нах укх специальностех:

— пайдане оахкалаш доахка моттигаш лахара а тахкара а геофизически методаш;

— скважинашта тохкамаш дара геофизически методаш;

— мехкдаьттан газовни скважинашка буруь тохар;

— мехкдаьттан газовни скважинашта эксплуатаци яр;

— цIи лаара духьлара техникех кхерамзлен.

Заявлени хьачуду директора цIерагIа кхуна эр документаш а долаш:

бархI шера е итт шера дийша хилара документ (подлинник); вахача моттиге дарбан-профилактически учреждене енна (№ 286 йолча формагIа) йола медицински справка (справка бланк техникумера дIаэца йиш я); къахьегама книжка тIара хьамийца, предприяте кулгалхочо печать тоIаль выписка хила еза практически болх баь стаж йолаш барашкея заочно деша боагIарашкея; направлени, предприяте хьожабаь деша баьхнарашна; пхиъ фотокарточка (керта тIа хIама йоацаш, 3 x 4 см боарам болаш даьккха); ваь ха тIайола тешал е паспорт, военни билет е приписной тешал деша воагIачо ше хьахьокха деза.

Деша боагIарашта лаьрхIа 1 июле денз 25 июле кхаччалца болх беш хургья экзаменаш дIалла нах кийчбара йола курсаш.

Заявленеш хьа а ийо, ца кхетар хатта йиш а я укх адресагIа: г. Грозный, Клары Цеткина цIерагIа улица, 14/53, кабинеташ 120, 106, телефона номер 2-63-09.

Шахматаш езарий клуб

ХIара шера хул Назране шахматех йола районни кхьаш. Уж чакхйоах ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе болх беш йолча шахматни клубе.

Дика хIаме дагадехар завода кулгалхошта а болхлошта а 1976 шера, из дар юкъаш йола клуб хьаелар. Юкхьанца цига саг воагIаргвац аьнна хеталора, бакъда, из хеталуш мара дацар. Клуб хьайийлача цига ахь а дIалэбала а безам бараш дукха хилар. Цунца дувзаленна шахматисташта лаьрхIа хьакъоастайяр кабинет, ийнар шахматаш, эшаш дола литература. Цунна кулгалде хьожаву шахматех ловзар дукхадезадена завода конструкторски бюро начальник вола Балиев Iумар.

Аллха шахматех лайза ца Iеш, шоай теоретически гоьвал лакхъеш хул шахматисташ. ХIаьта укх тIеххьарча хана холуш да Назрановски района команда республиканск хьашка дикагIа дакъа лоацаш кулилга, цо цхьаьнца дола толамаш доахилга.

Нийтта шашисташ а ба клуба юкъьбоагIаш. ХIанала хьалхара разрядаш йолаш ба назрановски шахматистех цхьабараш, масала, царех ва кулгалхо вола Балиев Iумар, завода инженер-конструктор Буражев Макшарип, шоллагIа разряд л слесарь-лекальщика Котиев Мухьмадa, из района чемпион а ва.

ХIаьо укх шерарча района чемпионатага кайчлуш ба шахматисташ. Аьа деза, завода клубо районе шахматисташ хьалкхебеш дикка гIо деш хиларех. ХIаьта кхыча предприятешца, боахамашца уйла е хIама да из. Цу тайпара клубаш хьаелла йиш я дукха хало, ер да деш.

А. САЛИЕВ.

МОСКВА. «Мосфильм» яхача киностуде кинорежиссер Георгий Натансон «Советски Союза посол», «Дерригa а хаха дус», «Йоккхагlйола бана» яхачех кхычи дешаш долча кинолентий автор «ТIехьале» яха кийн керда фильм доаккхаш ва. Сценари автораш — А. Сафронов, Г. Натансон. Оператор-постановщик В. Якушев. Вай дешахкара хIанзар картина керттера тема — поколенешкара поколенешка дувлаш хьадоагIа гIулакхии, дедаьлашка, даьшка, берий берашка дукхах цIех йола гиртало тассийта советски патриотизм.

СУРТА ТIА: фильм доаккхача мотте. Аьттехьара аьрдехьа — Варвара Шулова — РСФСР заслуженни артистка Н. Мирошниченко, Константин Шумов — РСФСР заслуженни артист Ю. Васильев, Петя — артист С. Быстрицкий, Неделькина — УССР халкъа артистка З. Дегтерева.

В. МАСТЮКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Евлоева «дошув»

Город Красноярске «Енисей» яхача спорта Дворце хиннача шийн лоIамагIа кIалтоларгах латара мехка чемпионате дакъа лоацаш вар Минскерча цIи хезача, кхозза олимпийски чемпион хиннача тренера А. Медведа кхеваь борец Евлоев Ваха. 90 килограммага кIалчча доза дола мехка чIоагIагIа болча спортсменашца къовсавелар гIалгIай зIамсаг. ХIаьта цкъа эза ца эшаш из дозал долчарна юкъе мехка чемпион а хул цох. Ерригача союзни республикашкара 224 атлето дакъа лоацаш хиннача турнира чемпион хилар боккха толам ба.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

РАДИО

24 МАЙ.

6.40 — Керла хоамаш (эрсий маттахь). [illegible]

8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

8.30 — Передачий программа (эрсий маттахь).

8.33 — Передачий программа (нохчий маттахь).

11.15 — «Литературни Нохч-ГIалгIайчоь» (нохчий маттахь).

[illegible]

25 МАЙ.

[illegible]

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грозне кIезиг-дукха моркаш а йолаш, йовчаш а йолаш, малхбоалехьара секунде 7—12 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 25—30, Грозне 28—30 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш моркаш а йолаш, цхьайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, къулбе-малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш, хилен фегара температура бийсана 10—15, дийнахьа 21—26 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Метеостанца.

Хьамсара газет дешараш!

ДIАДОЛАДЕННАД 1984 ШЕРА ШОЛЛАГIЧА АХ ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЪЛУГА

Газет язду республика почтови отделенешка, «Союзпечата» агентстваша, предприятешкарча, организацешкарча, учрежденешкарча общественни уполномоченнеша.

Газет яздара мах (ах шеро)—2 соми 4 кепиги.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителан — 2-65-07; жоьпаллин секретаран — 2-64-65; отделаш: партийни дахара — 2-54-04; промышленностан транспортан — 2-65-01; юрта бахаман — 2-47-84; культуран — 2-64-75; кехаташ — 2-55-54; корреспондентан — 2-35-55.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-65-07; ответственного секретаря — 2-64-65; отделы: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-55-54; корреспондентов — 2-35-55.

Газет арадувл шинарен, ерси, шоаттен денойка

СФ05160. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2344.